

Transport towarów niebezpiecznych (ADR)

asp. szt. Andrzej Byrski
asp. szt. Łukasz Rybiński
st. asp. Paweł Bartusek
mł. asp. Paweł Jasinowski

Zakład Prewencji i Ruchu Drogowego

Transport towarów niebezpiecznych (ADR)

Katowice 2025

Nadzór merytoryczny:
nadkom. Michał Stępień

Redakcja, korekta, skład:
Paweł Mięsiak

© Szkoła Policji w Katowicach, Katowice 2025, pewne prawa zastrzeżone.

Niniejsza publikacja w całości stanowi materiał dydaktyczny Szkoły Policji w Katowicach.
Publikacja dostępna jest na licencji:
Creative Commons – Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne – Na tych samych warunkach (CC-BY-NC-SA) 4.0 Polska.

Postanowienia licencji są dostępne pod adresem:
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/legalcode.pl>

Spis treści

Wstęp	5
1. Definicje	6
2. Regulacje prawne	8
2.1. Przepisy modelowe ONZ	8
2.2. Przepisy modalne	8
2.3. Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych	9
3. Sposoby przewozów towarów niebezpiecznych w transporcie drogowym	10
3.1. Przewóz w sztukach przesyłki	10
3.2. Przewóz luzem	10
3.3. Przewóz w cysternach	10
4. Obowiązek szkolenia przy przewozie materiałów niebezpiecznych	11
4.1. Szkolenie kierowców	12
5. Klasyfikacja towarów niebezpiecznych	14
6. Nalepki i znaki ostrzegawcze	18
7. Tablice barwy pomarańczowej, numery rozpoznawcze zagrożenia i grupy pakowania	28
7.1. Numery rozpoznawcze zagrożenia	29
7.2. Grupy pakowania	33
8. Wyłączenia całkowite spod przepisów ADR	34
8.1. Przewóz wykonywany przez osoby fizyczne na własne potrzeby	34
8.2. Przewóz pomocniczy	34
8.3. Przewóz wykonywany lub nadzorowany przez służby ratownicze	35
8.4. Przewóz o charakterze ratunkowym	35
8.5. Przewóz zbiorników stacjonarnych	35
8.6. Wyłączenia dotyczące przewozu gazów	36
8.7. Wyłączenia dotyczące przewozu paliw ciekłych	36
8.8. Wyłączenia dotyczące przewozu urządzeń do magazynowania i produkcji energii elektrycznej	37

8.9. Wyłączenie dotyczące przewozu pojazdów silnikowych i innych maszyn zawierających paliwa ciekłe lub gazowe	37
8.10. Wyłączenia dotyczące próżnych, nieoczyszczonych opakowań.....	37
8.11. Wyłączenia dotyczące towarów niebezpiecznych używanych podczas przewozu jako czynnik chłodzący lub jako czynnik klimatyzujący	37
8.12. Wyłączenia dotyczące przewozu źródeł światła zawierających towary niebezpieczne.....	37
9. Wyłączenia częściowe spod przepisów ADR	39
9.1. Wyłączenie dotyczące ilości przewożonych towarów niebezpiecznych w jednostce transportowej	39
9.2. Wyłączenie dotyczące przewozu towarów niebezpiecznych zapakowanych w ilościach ograniczonych (LQ).....	40
9.3. Wyłączenie dotyczące przewozu towarów niebezpiecznych zapakowanych w ilościach wyłączonych.....	42
10. Przewóz w sztukach przesyłki.....	44
11. Przewóz luzem	51
12. Przewóz w cysternach.....	55
13. Dokumenty wymagane przy przewozie towarów niebezpiecznych	67
14. Wyposażenie.....	72
15. Towary niebezpieczne wysokiego ryzyka	74
16. Tunele.....	76
17. Naruszenia w przewozie towarów niebezpiecznych.....	78
18. Dokumentacja	85
Bibliografia	86

Transport towarów niebezpiecznych to kluczowy, lecz obarczony wysokim ryzykiem element współczesnej logistyki. Regulująca go Umowa europejska dotycząca międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR) stanowi fundament bezpieczeństwa, określając surowe zasady, od których zależy zdrowie i życie ludzi oraz ochrona środowiska.

Rosnąca intensywność transportu drogowego i różnorodność przewożonych substancji sprawiają, że odpowiednie egzekwowanie tych przepisów jest priorytetem. W tym kontekście kontrola drogowa przeprowadzana przez funkcjonariuszy Policji odgrywa kluczową rolę, jednak skuteczność tych działań zależy od specjalistycznych kompetencji kontrolujących.

Niniejsza publikacja poświęcona jest przepisom ADR, zagrożeniom związanym z transportem materiałów niebezpiecznych oraz kluczowej potrzebie ciągłego poszerzania wiedzy i doskonalenia umiejętności policjantów, aby sprawnie identyfikować i reagować na wszelkie nieprawidłowości na drodze. Bez aktualnej wiedzy nawet najbardziej zaawansowane regulacje pozostaną jedynie literą prawa, a potencjalne zagrożenia dla społeczeństwa będą nadal rosnąć.

Towary niebezpieczne – to towary, których przewóz jest albo zabroniony, albo dopuszczony jedynie na warunkach zawartych w przepisach ustawy o przewozie towarów niebezpiecznych lub umowy ADR.

Jednostka transportowa – pojazd samochodowy lub zespół pojazdów złożony z pojazdu samochodowego i przyczepy.

Normalne warunki przewozu – warunki występujące w trakcie przewozu uwzględniające gwałtowne zmiany kierunku, np. w celu ominięcia przeszkody, hamowanie awaryjne (hamowanie w sytuacji zagrożenia), trudne warunki pogodowe i drogowe oraz załadunek i rozładunek. Sytuacja normalnych warunków przewozu nie obejmuje zdarzeń drogowych (kolizji lub wypadków).

Opakowanie – jeden lub więcej pojemników oraz inne elementy (np. zamknięcia, odpowietrzniki) utrzymujące ochronę pojemników wobec ich zawartości oraz innych funkcji związanych z bezpieczeństwem.

Opakowanie kombinowane – składa się z jednego lub kilku opakowań wewnętrznych umieszczonych w opakowaniu zewnętrznym. Napełnianie/opróznianie opakowania wewnętrznego odbywa się po jego wyjęciu z opakowania zewnętrznego.

Opakowanie złożone – opakowanie składające się z naczynia wewnętrznego (najczęściej wykonanego z porcelany, kamionki, szkła) i opakowania zewnętrznego (najczęściej wykonanego ze drewna, tektury, wiklinowego kosza). Opakowania raz złożone pozostają trwale nierozłączne.

Opakowanie zbiorcze – opakowanie użyte w celu umieszczania w nim jednej lub więcej sztuk przesyłek, zgrupowanych w jednostkę łatwiejszą do manipulowania i układania podczas przewozu.

Opakowanie awaryjne – opakowanie specjalne, w którym umieszcza się uszkodzone, wadliwe lub nieszczelne sztuki przesyłki lub towary niebezpieczne, które wyciekły lub się rozsypały. Wykorzystuje się te opakowania podczas przewozu w celu unieszkodliwienia lub odzyskania towaru niebezpiecznego.

Sztuki przesyłki – końcowy produkt operacji pakowania towaru niebezpiecznego, który składa się z opakowania wraz z jego zawartością i jest przygotowany do wysyłki.

Pakowanie razem – umieszczanie w jednym opakowaniu zewnętrznym opakowań wewnętrznych zawierających różne materiały.

Ładowanie razem – umieszczanie w jednym pojeździe lub kontenerze sztuk przesyłek zawierających różne materiały.

Członek załogi pojazdu – kierowca lub osoba towarzysząca kierowcy z przyczyn związanych z bezpieczeństwem, ochroną, szkoleniem lub czynnościami transportowymi.

Zaświadczenie ADR – dokument potwierdzający, że kierowca ukończył kurs na przewóz towarów niebezpiecznych oraz zdał egzamin z wynikiem pozytywnym.

2.1. Przepisy modelowe ONZ

Podstawowym aktem prawnym dotyczącym przewozów towarów niebezpiecznych są Przepisy modelowe ONZ uchwalone przez Organizację Narodów Zjednoczonych. Przepisy modelowe stanowią załącznik do „Zaleceń ONZ dotyczących transportu towarów niebezpiecznych”, które określają:

- wymagania dotyczące klasyfikacji towarów niebezpiecznych,
- listę towarów niebezpiecznych z przypisanymi do nich numerami UN,
- przepisy dotyczące pakowania,
- przepisy dotyczące badań opakowań i cystern przenośnych,
- procedury nadawcze – w tym oznakowanie sztuk przesyłek,
- przepisy dotyczące towarów niebezpiecznych dużego ryzyka,
- przepisy dotyczące przewozu towarów niebezpiecznych pakowanych w ilościach ograniczonych i wyłączonych.

2.2. Przepisy modalne

Na podstawie „Zaleceń ONZ...” zostały opracowane przepisy modalne, dotyczące poszczególnych rodzajów transportu:

ADR – Umowa dotycząca międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych;

RID – Regulamin o międzynarodowym przewozie kolejami towarów niebezpiecznych – z małymi wyjątkami obowiązuje we wszystkich państwach Europy;

ADN – Umowa europejska dotycząca międzynarodowego przewozu śródlądowymi drogami wodnymi towarów niebezpiecznych – obowiązuje w 19 państwach Europy;

ICAO Technical Instructions – Instrukcje techniczne dotyczące bezpiecznego transportu towarów niebezpiecznych drogą lotniczą – obowiązują na całym świecie;

Kodeks IMDG – Międzynarodowy Kodeks Morski Towarów Niebezpiecznych – obowiązuje na całym świecie.

Podstawowym aktem prawnym regulującym drogowy przewóz towarów niebezpiecznych jest sporządzona w Genewie 30 września 1957 roku Umowa europejska dotycząca międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR), którą Polska ratyfikowała w 1975 roku. Stronami umowy są 54 państwa nie tylko z Europy, ale przyjęły ją do stosowania również niektóre państwa z Afryki oraz

Azji. Tekst tej umowy międzynarodowej jest niezmienny, lecz w cyklach dwuletnich (w latach nieparzystych) zmianom ulegają załączniki A i B do tej umowy. Istnieje półroczny okres przejściowy pozwalający na stosowanie zapisów z tzw. starej lub nowej umowy ADR w pierwszym półroczu (do 30 czerwca) roku nieparzystego. Zmiany w ADR w cyklach dwuletnich obowiązują w Polsce po opublikowaniu w Dzienniku Ustaw oświadczenia rządowego w sprawie wejścia w życie zmian do załączników A i B Umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR).

2.3. Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych

Ustawa o przewozie towarów niebezpiecznych uszczegóławia przepisy zawarte w umowie ADR w polskim ustawodawstwie. Określa zasady kształcenia kierowców oraz doradców do spraw bezpieczeństwa przewozu towarów niebezpiecznych, wyznacza tzw. właściwe władze uprawnione do określonych czynności wskazanych w umowie ADR, wskazuje organy kontroli i nadzoru nad czynnościami transportowymi towarów niebezpiecznych. W ustawie o przewozie towarów niebezpiecznych znajdują się delegacje ustawowe do wydania szeregu rozporządzeń dotyczących szczegółowych aspektów związanych z przewozem towarów niebezpiecznych, a także określona została wysokość kar za naruszenia w przewozie towarów niebezpiecznych stosowanych w postępowaniu mandatowym lub w drodze decyzji administracyjnych.

Rozdział 3.

Sposoby przewozu towarów niebezpiecznych w transporcie drogowym

3.1. Przewóz w sztukach przesyłki

Przewóz towarów niebezpiecznych w sztukach przesyłki polega na transporcie towarów niebezpiecznych w opakowaniach, opakowaniach dużych, dużych pojemnikach do przewozu luzem (DPPL) lub naczyniach do gazów oraz przedmiotów zawierających materiały niebezpieczne, które ze względu na swój rozmiar, masę lub kształt mogą być przewożone bez opakowania albo w łożach, kłatkach lub urządzeniach do manipulowania.

3.2. Przewóz luzem

Przewóz towarów niebezpiecznych luzem to transport towarów niebezpiecznych w pojazdach, kontenerach do przewozu luzem nieopakowanych materiałów stałych lub przedmiotów. Określenie to nie dotyczy towarów opakowanych oraz materiałów w cysternach. W przypadku przedmiotów przewóz luzem jest często stosowany np. podczas transportu zużytych akumulatorów.

3.3. Przewóz w cysternach

Przewóz towarów niebezpiecznych w cysternach to transport gazów, cieczy lub materiałów stałych w cysternach. Obejmuje on także przewóz towarów niebezpiecznych w cysternach stałych (pojazdach-cysternach), kontenerach-cysternach, cysternach przenośnych, cysternach odejmowalnych oraz cysternach stanowiących elementy pojazdu-baterii lub wieloelementowego kontenera do gazu MEGC.

Rozdział 4.

Obowiązek szkolenia przy przewożeniu materiałów niebezpiecznych

Każde przedsiębiorstwo, którego działalność obejmuje nadawanie lub przewóz drogowy towarów niebezpiecznych, związane z nimi pakowanie, załadunek, napełnianie lub rozładunek, powinno wyznaczyć jednego lub więcej doradców do spraw bezpieczeństwa przewozu towarów niebezpiecznych, odpowiedzialnego za wspieranie działań zapobiegających zagrożeniom dla osób, mienia i środowiska, związanych z taką działalnością (doradca DGSA). Doradcą DGSA może zostać osoba z wyższym wykształceniem, która nie była karana za przestępstwo umyślne przeciwko wiarygodności dokumentów, obrotowi gospodarczemu oraz bezpieczeństwu powszechnemu. Aby zostać doradcą DGSA należy ukończyć kurs przygotowawczy oraz zdać z wynikiem pozytywnym egzamin państwowy, po którym doradca otrzymuje wystawione przez Dyrektora Transportowego Dozoru Technicznego świadectwo przeszkolenia doradcy dla danego rodzaju przewozu. Świadectwo doradcy DGSA ważne jest przez 5 lat.

W celu zapewnienia niezbędnego poziomu bezpieczeństwa przy przewożeniu towarów niebezpiecznych wymagane jest niezbędne przeszkolenie wszystkich osób biorących udział przy operacjach transportowych towarów niebezpiecznych, tj. osoby zatrudnione przez nadawców, przewoźników, odbiorców, załadowców, pakujących, rozładowców i napełniających. Takie szkolenie powinno się składać ze:

- szkolenia ogólnego – dotyczącego zaznajomienia pracowników z ogólnymi wymogami i przepisami o przewożeniu towarów niebezpiecznych,
- szkolenia stanowiskowego – szczegółowego szkolenia pracowników z zakresu przepisów o przewożeniu towarów niebezpiecznych odpowiadające ich obowiązkowi i odpowiedzialności,
- szkolenia z zakresu bezpieczeństwa – zapoznania z procedurami ratowniczymi oraz obejmującymi kwestie dotyczące zagrożeń stwarzanych przez operacje z towarami niebezpiecznymi odpowiednio do ryzyka utraty zdrowia czy skutków wypadku.

Każdy pracownik biorący udział w operacjach transportowych towarów niebezpiecznych powinien być zapoznany z charakterystyką zagrożeń, metodami ich wykrywania oraz usuwania. Szkolenie to powinno być cyklicznie aktualizowane oraz uzupełniane, uwzględniając zmieniające się w tym zakresie przepisy. Podmiot prowadzący działalność w zakresie przewozów towarów niebezpiecznych powinien prowadzić dokumentację potwierdzającą przeszkolenie personelu. Obowiązek odbycia

takiego szkolenia obejmuje oczywiście także członka załogi pojazdu, który nie jest kierowcą. Przepisy ADR nie nakładają na członka załogi obowiązku posiadania przy sobie dokumentu potwierdzającego odbycie szkolenia. Szkolenie to przeprowadza doradca DGSA.

4.1. Szkolenie kierowców

Od kierowców, którzy kierują pojazdami przewożącymi towary niebezpieczne w ilościach wymagających oznakowania jednostki transportowej tablicami barwy pomarańczowej wymaga się ukończenia odpowiedniego szkolenia oraz zdania państwowego egzaminu, który w Polsce przeprowadza marszałek województwa. Osoba, która ukończy kurs na przewóz towarów niebezpiecznych oraz zda egzamin z wynikiem pozytywnym otrzyma zaświadczenie ADR. Kierowca musi posiadać wydane prawo jazdy kat. B lub C oraz w dniu egzaminu mieć ukończone 21 lat. Wykonując przewozy pojazdami o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 3,5 t kierowca musi posiadać ważne badania lekarskie i psychologiczne oraz odbyć szkolenie okresowe albo kwalifikację wstępną (wymogi te wynikają z ustawy o transporcie drogowym).

Kurs ADR dla kierowców składa się z:

- **kursu podstawowego** – z zakresu przewozu drogowego towarów niebezpiecznych, z wyjątkiem klasy 1 (materiałów wybuchowych) i klasy 7 (materiałów promieniotwórczych), głównym celem kursu jest zapoznanie kierowców z zagrożeniami występującymi podczas przewozu towarów niebezpiecznych oraz przekazanie im podstawowych informacji niezbędnych do zminimalizowania prawdopodobieństwa powstania wypadku, a w sytuacji gdy wypadek zaistnieje, umożliwiających kierowcom podjęcie działań zmierzających do ograniczenia jego skutków oraz działań koniecznych dla zachowania ich własnego bezpieczeństwa oraz bezpieczeństwa innych osób i środowiska. Ukończenie kursu podstawowego uprawnia do przewozu towarów niebezpiecznych (z wyjątkiem klasy 1 oraz klasy 7), w sztukach przesyłki, luzem, w cysternach odejmowalnych i pojazdach bateriach o poj. do 1 m³ (1000 l), w kontenerach cysternach, cysternach przenośnych i MEGC o poj. jednostkowej do 3 m³ (3000 l),
- **kursu specjalistycznego w zakresie przewozu w cysternach** – uprawnia do przewozu towarów niebezpiecznych (z wyjątkiem klasy 1 oraz klasy 7) w cysternach, pojazdach bateriach, kontenerach-cysternach, cysternach przenośnych, wieloelementowych kontenerach do gazu (MEGC),
- **kursu specjalistycznego w zakresie przewozu towarów niebezpiecznych klasy 1** – uprawnia do przewozu materiałów wybuchowych w sztukach przesyłki,

- **kursu specjalistycznego w zakresie przewozu towarów niebezpiecznych klasy 7** – uprawnia do przewozu materiałów promieniotwórczych w sztukach przesyłki lub luzem.

Kierowcy, którzy mają przewozić towary niebezpieczne klasy 1 lub 7 w cysternach powinni odbyć szkolenie specjalistyczne w zakresie przewozów towarów niebezpiecznych w cysternach oraz odpowiednio specjalistyczne dla klasy 1 lub 7. Warunkiem dopuszczenia kierowcy do egzaminu z kursu specjalistycznego jest ukończenie i zdanie z wynikiem pozytywnym egzaminu z kursu podstawowego. Zaświadczenia ADR są ważne we wszystkich państwach – sygnatariuszach umowy ADR niezależnie od obywatelstwa kierowcy. Zaświadczenie ADR wydawane jest na okres 5 lat od daty ukończonego egzaminu kursu podstawowego, natomiast kierowcy z ważnym świadectwem ADR w ciągu roku poprzedzającego termin ważności zaświadczenia ADR mogą przystąpić do kursu doskonalącego. Nowy okres ważności zaświadczenia rozpocznie swój bieg od daty upływu aktualnego terminu ważności.

Klasa 1 – materiały wybuchowe i przedmioty z materiałami wybuchowymi

Materiały wybuchowe – materiały stałe lub ciekłe mogące w wyniku reakcji chemicznej wydzielać gazy o wysokiej temperaturze i ciśnieniu powodujące zniszczenia w otaczającym środowisku. Materiały pirotechniczne – materiały wybuchowe, które mogą wytwarzać efekty cieplne, świetlne, dźwiękowe, gazu lub dymu albo kombinacji tych efektów.

Przedmioty zawierające materiały wybuchowe – przedmioty zawierające jeden lub więcej materiałów wybuchowych lub materiałów pirotechnicznych, np. UN 0488 – amunicja ćwiczebna.

Klasa 2 – gazy

Gaz sprężony – gaz zapakowany pod ciśnieniem, który w celu przewozu pozostaje całkowicie w stanie gazowym do temperatury -50°C , np. UN 1006 – argon sprężony.

Gaz skroplony – zapakowany pod ciśnieniem, który w celu przewozu znajduje się częściowo w stanie ciekłym w temperaturze powyżej -50°C , np. UN 1965 – propan-butan.

Gaz schłodzony skroplony – gaz, który zapakowany pod ciśnieniem w celu przewozu znajduje się częściowo w stanie ciekłym ze względu na jego niską temperaturę, np. UN 1072 – tlen skroplony.

Gaz rozpuszczony – zapakowany pod ciśnieniem w celu przewozu jest rozpuszczony w ciekłym rozpuszczalniku, np. UN 1005 – amoniak bezwodny.

Gaz zaadsorbowany – zapakowany do przewozu jest adsorbowany w porowatym materiale stałym wewnątrz pojemnika ciśnieniowego, np. UN 1001 – acetylen rozpuszczony, jest adsorbowany w porowatym materiale z węgla drzewnego lub masy kamionkowej.

Gaz duszący – nie jest utleniający, palny lub trujący. Jego działanie polega na zmianie składu atmosfery, obniżona zostaje zawartość tlenu poniżej progu umożliwiającego jego przyswajanie, np. UN 1066 – azot sprężony.

Gaz palny – po osiągnięciu określonego stężenia w powietrzu może ulec zapaleniu, np. UN 1971 – metan sprężony.

Gaz utleniający – na skutek działania tlenu może powodować lub wzmacniać palenie innych materiałów w stopniu większym niż powietrze, np. UN 1070 – podtlenek azotu.

Gaz trujący – działanie trujące, np. UN 1017 – chlor.

Gaz żrący – gaz lub jego mieszaniny, które mają działanie toksyczne – żrące, np. UN 1050 – chlorowódor bezwodny.

Klasa 3 – materiały zapalne ciekłe

Materiały ciekłe i przedmioty zawierające materiały tej klasy o temperaturze zapłonu nie wyższej niż 60 °C.

Olej napędowy i olej opałowy lekki o temp. zapłonu nie wyższej niż 100 °C.

Materiały ciekłe oraz stopione materiały stałe o temp. zapłonu wyższej niż 60 °C.

Materiały wybuchowe odczulone ciekłe, np. UN 1203 – benzyna silnikowa.

Klasa 4.1 – materiały zapalne stałe, samoreaktywne, polimeryzujące oraz wybuchowe odczulone stałe

Materiały i przedmioty łatwo zapalne stałe – łatwo zapalające się ciała stałe np. UN 1331 – zapalaki zawsze zapalne – substancje sproszkowane, granulowane lub w postaci pasty, które w wyniku krótkotrwałego kontaktu ze źródłem zapłonu mogą się łatwo zapalić.

Materiały samoreaktywne stałe lub ciekłe oraz podobne do nich – towary niestabilne termicznie, podatne na rozkład z wydzielaniem dużych ilości ciepła, nawet bez udziału tlenu. Część z tych substancji wymaga kontrolowania temperatury podczas przewozu.

Materiały wybuchowe odczulone stałe – materiały zwilżone wodą lub alkoholem lub rozcieńczone za pomocą innych substancji w celu obniżenia ich właściwości wybuchowych.

Materiały polimeryzujące – towary, które bez stabilizowania są podatne na reakcje z wydzielaniem dużych ilości ciepła, może być wymagane kontrolowanie temperatury podczas przewozu.

Klasa 4.2 – materiały podatne na samozapalenie się

Materiały piroforyczne – substancje, które w zetknięciu z powietrzem zapalają się w ciągu 5 min lub zapłon następuje w wyniku zrzutu próbki materiału z wysokości 1 m. Może występować zagrożenie dodatkowe w postaci działania trującego, żrącego lub ryzyko samozapalenia się, np. UN 1333 – fosfor biały.

Materiały samonagrzewające się – bez dostarczenia energii z zewnątrz ale w zetknięciu z powietrzem są podatne na samonagrzewanie się. Może występować zagrożenie dodatkowe w postaci działania trującego, żrącego lub zagrożenie wydzielania gazów palnych w zetknięciu z wodą, np. UN 1362 – węgiel aktywny.

Klasa 4.3 – materiały wytwarzające w zetknięciu z wodą gazy palne

Materiały ciekłe lub stałe, które reagując z wodą wydzielają gazy palne mogące tworzyć z powietrzem mieszaniny wybuchowe. Mogą występować zagrożenia dodatkowe w postaci działania trującego, żrącego lub zapalności materiału ciekłego lub stałego, np. UN 1402 – węgiel wapnia.

Klasa 5.1 – materiały utleniające

Materiały ciekłe i stałe, które wskutek działania tlenu mogą powodować zapalenie innego materiału lub podtrzymywanie jego palenia. Możliwe jest występowanie zagrożeń dodatkowych w postaci działania trującego, żrącego, ryzyko zapalności, samonagrzewania się materiałów stałych lub wydzielana w zetknięciu z wodą gazów palnych, np. UN 1485 – chloran potasu.

Klasa 5.2 – nadtlenki organiczne

Substancje chemicznie niestabilne, mogą się łatwo rozkładać i wydzielać przy tym dużą ilość ciepła lub rozkładać się w sposób wybuchowy. Są bardzo niebezpieczne i reaktywne. Palą się bardzo szybko i intensywnie nawet pomimo odcięcia dopływu tlenu. Można je podzielić na nadtlenki nie wymagające kontrolowania temperatury oraz takie, które wymagają kontrolowania temperatury, np. UN 3101 – nadtlenek organiczny.

Klasa 6.1 – materiały trujące

Towary – substancje stałe lub ciekłe, które mogą wskutek jednorazowego lub krótkotrwałego działania (nawet w małych dawkach) powodować uszczerbek na zdrowiu lub śmierć. W zależności od drogi narażenia rozróżnia się:

- toksyczność inhalacyjną – w wyniku wdychania par, pyłów lub mgieł,
- toksyczność dermalną – w wyniku przenikania materiału trującego przez skórę,
- toksyczność doustną – w wyniku połknięcia materiału trującego.

Może wystąpić zagrożenie dodatkowe – działanie żrące, utleniające, emisja gazów palnych w kontakcie z wodą lub zapalność materiału ciekłego lub stałego, np. UN 1051 – cyjanowodór.

Klasa 6.2 – materiały zakaźne

To substancje, co do których istnieje uzasadnione podejrzenie lub stwierdzenie, że zawierają patogeny chorobotwórcze, które mogą powodować chorobę śmiertelną, inwalidztwo lub zagrożenie życia, np. UN 3291 – odpady medyczne.

Klasa 7 – materiały promieniotwórcze

Są to towary zawierające izotopy promieniotwórcze, np. UN 2977 – heksafluorek uranu.

Klasa 8 – materiały żrące

Przedmioty, materiały stałe i ciekłe, które atakują tkankę nabłonkową skóry lub błony śluzowej oraz materiały, które w razie wycieku mogą uszkodzić lub zniszczyć inne towary lub środki transportu. Mogą być zasadowe lub kwaśne. Mogą powodować zagrożenie dodatkowe w postaci działania trującego, żrącego, utleniającego lub emisję gazów palnych, np. UN 1719 – kwas solny.

Klasa 9 – materiały i przedmioty niebezpieczne

Przedmioty lub materiały, które podczas przewozu stwarzają zagrożenie niespełniające kryteriów klasyfikacyjnych klas 1-8, np. UN 3090 – baterie litowo-metaliczne.

Podczas klasyfikacji towarów niebezpiecznych porównuje się pod uwagę właściwości chemiczne, fizyczne i biologiczne z kryteriami klasyfikacyjnymi zawartymi w przepisach o przewozie towarów niebezpiecznych. Substancja zostaje przyporządkowana do odpowiedniej klasy na podstawie zagrożenia dominującego, a jeśli towar stwarza więcej niż jedno zagrożenie, to pozostałe zagrożenia nazywa się zagrożeniami dodatkowymi. Klasyfikacji dokonuje producent towaru niebezpiecznego, natomiast zgodnie z „Podręcznikiem badań i kryteriów” umowa ADR przewiduje określone sytuacje, kiedy klasyfikacji powinien dokonać:

- Instytut Przemysłu Organicznego – w zakresie badań klasyfikacji towarów niebezpiecznych klas 1, 2, 3, 4.1, 4.2, 4.3, 5.1, 5.2, 6.1, 8 i 9.
- Państwowa Agencja Atomistyki – w zakresie badań towarów niebezpiecznych klasy 7.
- Instytut Metali Nieżelaznych – w zakresie klasy towarów niebezpiecznych klasy 4.3, 8 i 9 w odniesieniu do baterii i ogni, a także do wykonywania czynności administracyjnych przy dopuszczeniu do przewozu towarów niebezpiecznych tych klas.

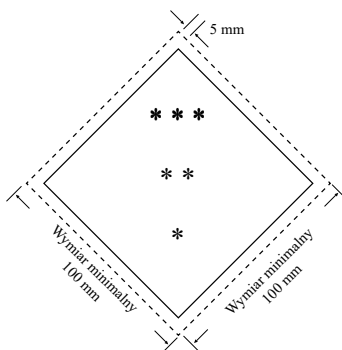
Wszystkie towary niebezpieczne powinny być przebadane pod kątem występowania zagrożeń dla środowiska wodnego. Substancje i mieszaniny, które stwarzają takie zagrożenie nie stanowią odrębnej klasy towarów niebezpiecznych, lecz dla przewoźnika w liście przewozowym umieszcza się wpis: „zagrożający środowisku” lub „marine pollutant”, a towar oznacza się odpowiednimi znakami.

Nalepki ostrzegawcze ADR (na podstawie: ADR 2025 Umowa dotycząca międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych) służą do oznakowania opakowań (sztuk przesyłki) z towarami niebezpiecznymi oraz pojazdów, które je przewożą. Ich głównym celem jest informowanie wszystkich uczestników transportu o rodzaju potencjalnego zagrożenia, co jest kluczowe dla zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, ochrony środowiska i ułatwienia działań służb ratunkowych w razie wypadku.

Nalepki, na których widnieją piktogramy i symbole, jednoznacznie określają klasę lub podklasę niebezpieczeństwa danego materiału (np. substancja łatwopalna, wybuchowa, żrąca). Oznakowanie powinno być dobrze widoczne i czytelne oraz powinno być odporne na zewnętrzne warunki atmosferyczne, nie wykazując przy tym znaczącej utraty swoich funkcji.

W razie wypadku lub wycieku, Straż Pożarna, Policja czy inne służby ratownicze, dzięki oznaczeniom ADR mogą natychmiast rozpoznać rodzaj ładunku i podjąć odpowiednie, dostosowane do sytuacji procedury. Pomaga to uniknąć narażenia ratowników na niebezpieczeństwo i minimalizuje negatywne skutki zdarzenia.

Nalepka ADR ma kształt kwadratu ustawionego pod kątem 45° (rombu) o minimalnych wymiarach 100 x 100 mm (nalepki przeznaczone do umieszczania na kontenerach, cysternach, kontenerach-cysternach, cysternach przenośnych, MEGC, MEMU oraz pojazdach mają wymiary długości boku co najmniej 250 mm.) Wewnątrz rombu przebiega linia równoległa do jego krawędzi, w odległości od nich ok 5 mm. W dolnym rogu znajduje się numer klasy, a w górnej – symbol klasy (w przypadku podklas 1.4, 1.5 i 1.6 jest to numer podklasy, a w przypadku wzoru nr 7E – wyraz FISSILE). Nalepki różnych klas zagrożenia mają różne kolory.

Nalepka ostrzegawcza przedstawiająca klasę/podklasę

* W dolnym rogu powinny znajdować się numer klasy, w przypadku klas 4.1, 4.2 i 4.3, cyfra „4”, lub w przypadku klas 6.1 i 6.2, cyfra „6”,

** W dolnej połowie powinny znajdować się dodatkowe: tekst/numery/symbol/litery – jeżeli są obligatoryjne, lub mogą – jeżeli są fakultatywne.

*** W górnej połowie powinny znajdować się symbol klasy lub w przypadku podklas 1.4, 1.5 i 1.6 numer podklasy oraz w przypadku wzoru nr 7E wyraz „FISSILE”.

Klasa 1: Materiały wybuchowe i przedmioty z materiałem wybuchowym

Podklasy 1.1, 1.2, 1.3

Podklasa 1.5

Podklasa 1.6

Charakterystyka zagrożeń: mogą posiadać różne właściwości powodujące efekty takie jak: wybuch masowy, rozrzut odłamków, intensywny ogień, promieniowanie cieplne, świecenie, huk lub wydzielanie dymu. Są wrażliwe na wstrząsy i/lub uderzenia i/lub ciepło.

Podklasa 1.4

Charakterystyka zagrożeń: niewielkie zagrożenie wybuchem i pożarem.

Klasa 2: Gazy

2.1: Gazy palne

Charakterystyka zagrożeń: zagrożenie pożarem, wybuchem, mogą znajdować się pod ciśnieniem. Zagrożenie działaniem duszącym. Mogą powodować poparzenia lub odmrożenia. Zagrożenie wybuchem w przypadku ogrzania.

2.2: Gazy niepalne i nietrujące

Charakterystyka zagrożeń: zagrożenie działaniem duszącym. Mogą znajdować się pod ciśnieniem. Mogą powodować odmrożenia. Zagrożenie wybuchem w przypadku ogrzania.

2.3: Gazy trujące

Charakterystyka zagrożeń: zagrożenie zatruciem, mogą znajdować się pod ciśnieniem. Mogą powodować oparzenia chemiczne lub odmrożenia. Zagrożenie wybuchem w przypadku ogrzania.

Klasa 3: Materiały zapalne ciekłe

Charakterystyka zagrożeń: zagrożenie pożarem, wybuchem. Zagrożenie wybuchem w przypadku ogrzania.

Klasa 4.1.: Materiały zapalne stałe, materiały samoreaktywne, materiały polimeryzujące i materiały wybuchowe odczulone stałe

Charakterystyka zagrożeń: zagrożenie pożarem. Materiały łatwo zapalne lub zapalne. Mogą zapalić się na skutek działania ciepła, iskier lub otwartego płomienia. Mogą zawierać materiały samoreaktywne, które mogą rozkładać się egzotermicznie w wyniku dostarczenia ciepła, kontaktu z innymi materiałami (takimi jak kwasy, związki metali ciężkich lub aminy), tarcia lub uderzenia. W wyniku rozkładu mogą wydzielać się szkodliwe i palne pary lub gazy lub może nastąpić samozapalenie. Zagrożenie wybuchem w przypadku ogrzania. Zagrożenie wybuchem materiałów wybuchowych odczulonych w przypadku utraty substancji odczulającej.

Klasa 4.2: Materiały podatne na samozapalenie

Charakterystyka zagrożeń: zagrożenie pożarem wskutek samozapalenia w przypadku uszkodzenia sztuk przesyłek lub uwolnienia się zawartości. Mogą gwałtownie reagować z wodą.

Klasa 4.3: Materiały wydzielające w kontakcie z wodą gazy palne

Charakterystyka zagrożeń: zagrożenie pożarem i wybuchem w przypadku kontaktu z wodą.

Klasa 5.1: Materiały utleniające

Charakterystyka zagrożeń: zagrożenie gwałtowną reakcją, pożarem i wybuchem w przypadku kontaktu z materiałami palnymi.

Klasa 5.2: Nadtlenki organiczne

Charakterystyka zagrożeń: zagrożenie rozkładem egzotermicznym w podwyższonej temperaturze wskutek kontaktu z innymi materiałami (takimi jak kwasy, związki metali ciężkich lub aminy), tarcia lub uderzenia. W wyniku rozkładu mogą wydzielać się szkodliwe i palne pary lub gazy lub może nastąpić samozapalenie.

Klasa 6.1: Materiały trujące

Charakterystyka zagrożeń: zagrożenie zatruciem w wyniku wdychania, kontaktu ze skórą lub połknięcia. Zagrożenie w przypadku przedostania się do środowiska wodnego lub kanalizacji.

Klasa 6.2: Materiały zakaźne

Charakterystyka zagrożeń: zagrożenie zakażeniem. Może spowodować groźną chorobę u ludzi lub zwierząt. Zagrożenie w przypadku przedostania się do środowiska wodnego lub kanalizacji.

Klasa 7: Materiały promieniotwórcze

7A Kategoria I-BIAŁA 7B Kategoria II-ŻÓŁTA 7C Kategoria III-ŻÓŁTA

7D Kategoria III-ŻÓŁTA (dla pojazdu typu cysterna lub kontener)

Charakterystyka zagrożeń: zagrożenie napromieniowaniem po wchłonięciu i napromieniowaniem zewnętrznym.

7E Materiał rozszczepialny

Charakterystyka zagrożeń: zagrożenie reakcją łańcuchową

Klasa 8: Materiały żrące

Charakterystyka zagrożeń: zagrożenie poparzeniem chemicznym. Mogą gwałtownie reagować ze sobą, z wodą lub innymi materiałami. Uwolnione materiały

mogą wydzielać żrące pary. Zagrożenie w przypadku przedostania się do środowiska wodnego lub kanalizacji.

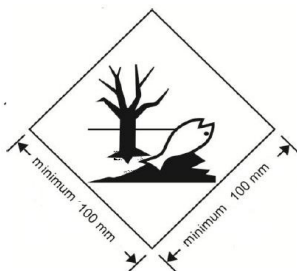
Klasa 9: Różne materiały i przedmioty niebezpieczne

Charakterystyka zagrożeń: zagrożenie poparzeniem, pożarem, wybuchem. Zagrożenie w przypadku przedostania się do środowiska wodnego lub kanalizacji.

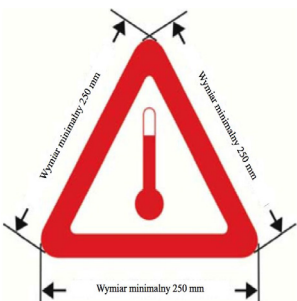
Dodatkowe oznaczenia:

1. Znak dla materiału zagrażającego środowisku

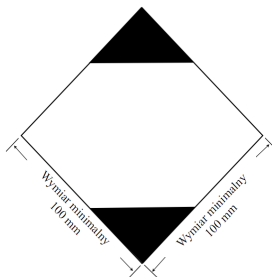
Charakterystyka zagrożeń: zagrożenie w przypadku przedostania się do środowiska wodnego lub kanalizacji.

2. Znak dla przewozu materiałów o podwyższonej temperaturze

Charakterystyka zagrożeń: zagrożenie poparzeniem.

3. Znak dla sztuk przesyłek zawierających towary w ilościach ograniczonych

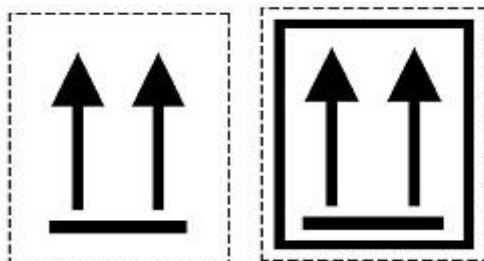

4. Znak dla baterii litowych

* Miejsce na numer/numery UN

5. Strzałki kierunkowe

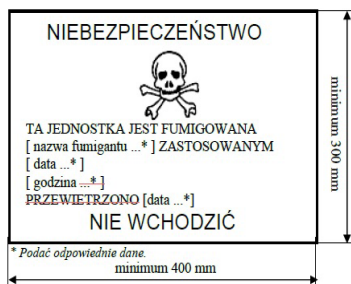

Powinny być umieszczone na:

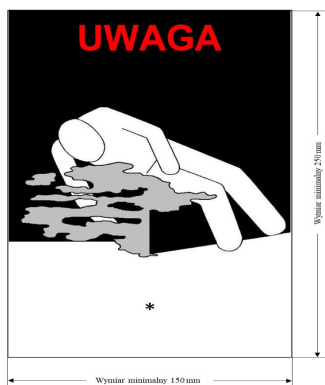
- a) opakowaniach kombinowanych z opakowaniami wewnętrznymi zawierającymi materiały ciekłe;
- b) opakowaniach pojedynczych wyposażonych w urządzenia odpowietrzające;

- c) zamkniętych lub otwartych naczyniach kriogenicznych przeznaczonych do przewozu gazu schłodzonego skroplonego;
- d) urządzeniach lub przyrządach zawierających ciekłe towary niebezpieczne, jeżeli wymagane jest zapewnienie dla ciekłych towarów niebezpiecznych, aby pozostawały w określonej pozycji.

6. Znak ostrzegający o fumigacji (wypełnienie kontenera gazem lub materiałem wytwarzającym gaz trujący)

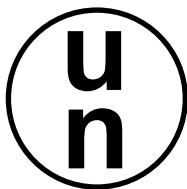

7. Znak ostrzegający przed uduszeniem dla pojazdów i kontenerów

* Zamieścić nazwę wskazaną w kolumnie (2) tabeli A w dziale 3.2. lub nazwę gazu duszącego użytego jako czynnik chłodzący/klimatyzujący. Napis powinien być zapisany wielkimi literami w jednej linii, a wysokość liter napisu powinna wynosić nie mniej niż 25 mm. Jeżeli prawidłowa nazwa przewozowa jest zbyt długa, aby mogła się zmieścić w przewidzianym miejscu, to wielkość liter może zostać zmniejszona do wielkości pozwalającej na zmieszczenie się napisu, np. „DITLENEK WĘGLA STAŁY”. Można dodać dodatkową informację taką jak „JAKO CZYNNIK CHŁODZĄCY” lub „JAKO CZYNNIK KLIMATYZUJĄCY”

8. Znak informujący o certyfikacji opakowania sztuki przesyłki

Rozdział 7.

Tablice barwy pomarańczowej, numery rozpoznawcze zagrożenia i grupy pakowania

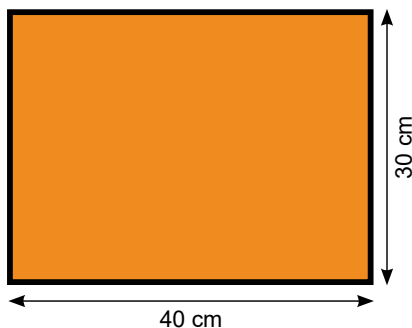
Do oznakowania pojazdów, jednostek transportowych, kontenerów-cystern, cystern przenośnych i MEGC przewożących towary niebezpieczne służą tablice barwy pomarańczowej o wymiarach:

- szerokość 400 mm,
- długość 300 mm.

Jeżeli konstrukcja pojazdu uniemożliwia oznakowanie jednostki transportowej tablicą o powyższych wymiarach to dopuszcza się stosowanie tablic zmniejszonych o wymiarach:

- szerokość 300 mm,
- długość 120 mm.

Tablica powinna być otoczona czarnym obrzeżem o szerokości 15 mm. Na tablicy pomarańczowej z umieszczonymi numerami zagrożenia oraz numerami UN przez środek tablicy przebiega czarna pozioma linia o szerokości 15 mm. Numery rozpoznawcze zagrożenia oraz numer UN powinny być naniesione czarnymi cyframi o wysokości 100 mm i szerokości linii 15 mm. Numery rozpoznawcze zagrożenia umieszcza się w górnej części tablicy, natomiast numer UN w dolnej części. Numery te muszą być odporne na ścieranie oraz czytelne nawet po przebywaniu 15 min w ogniu. Dopuszcza się stosowanie tablic z wymiennymi cyframi, lecz z zachowaniem warunku, że niezależnie od pozycji w jakiej znajduje się pojazd cyfry będą znajdować się na właściwym – zamontowanym miejscu.

Tablica barwy pomarańczowej

7.1. Numery rozpoznawcze zagrożenia

Numer rozpoznawczy zagrożenia za pomocą cyfr określa zagrożenie, które stwarza przewożony towar niebezpieczny. Numer rozpoznawczy zagrożenia składa się z dwóch lub 3 cyfr, które w określonych przypadkach może być poprzedzony literą „X”. Znaki te oznaczają następujące zagrożenia:

- 2 emisja gazu spowodowana ciśnieniem lub reakcją chemiczną
- 3 zapalność cieczy (par) i gazów lub samonagrzewanie się materiałów ciekłych
- 4 zapalność materiałów stałych lub samonagrzewanie się materiałów stałych
- 5 działanie utleniające (wzmagające palenie)
- 6 działanie trujące lub ryzyko zakażenia
- 7 działanie promieniotwórcze
- 8 działanie żrące
- 9 zagrożenie samorzutną i gwałtowną reakcją
- 0 brak dodatkowego zagrożenia – dodawane jest, jeśli zagrożenie stwarzane przez dany towar może być w sposób wystarczający określone jedną cyfrą
- X materiał reaguje niebezpiecznie z wodą

Powtórzenie tej samej cyfry wskazuje na nasilenie zagrożenia.

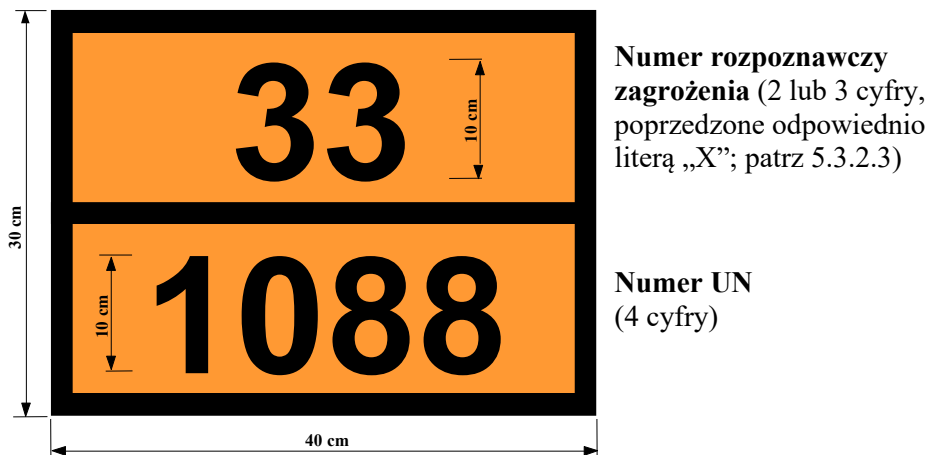
- 20 gaz duszący lub niestwarzający dodatkowego zagrożenia
- 22 gaz skroplony schłodzony, duszący
- 223 gaz skroplony schłodzony palny
- 225 gaz skroplony schłodzony utleniający (wzmagający palenie)
- 23 gaz palny
- 238 gaz palny, żrący
- 239 gaz palny mogący powodować samorzutną i gwałtowną reakcję
- 25 gaz utleniający (wzmagający palenie)
- 26 gaz trujący
- 263 gaz trujący, palny
- 265 gaz trujący i utleniający (wzmagający palenie)
- 266 gaz silnie trujący
- 268 gaz trujący i żrący
- 286 gaz żrący i trujący
- 28 gaz żrący
- 30 ciecz zapalna (temp. zapłonu od 23 °C do 100 °C)
- 33 ciecz łatwo zapalna (temp. zapłonu niższa od 23 °C)
- 323 materiał ciekły zapalny, reagujący z wodą, wydzielający gazy palne
- X323 materiał ciekły zapalny, reagujący niebezpiecznie z wodą, wydzielający gazy palne

- 333 materiał piroforyczny ciekły,
- X333 ciecz samozapalna reagująca niebezpiecznie z wodą
- 336 ciecz łatwo zapalna i trująca
- 338 ciecz łatwo zapalna i żrąca
- X338 ciecz łatwo zapalna i żrąca reagująca niebezpiecznie z wodą
- 339 ciecz łatwo zapalna mogąca powodować samorzutną i gwałtowną reakcję
- 39 ciecz zapalna mogąca powodować samorzutną i gwałtowną reakcję
- 36 materiał zapalny ciekły (temp. zapłonu od 23 °C do 60 °C włącznie) słabo trujący, lub materiał samonagrzewający się ciekły trujący
- 362 materiał zapalny ciekły trujący, który reaguje z wodą wydzielając gazy palne
- X362 materiał zapalny ciekły trujący, który reaguje niebezpiecznie z wodą wydzielając gazy palne
- 368 materiał zapalny ciekły trujący żrący
- 38 materiał zapalny ciekły (temp. zapłonu od 23 °C do 60 °C włącznie) słabo żrący, lub materiał samonagrzewający się ciekły żrący,
- 382 materiał zapalny ciekły żrący, który reaguje z wodą wydzielając gazy palne
- X382 materiał zapalny ciekły żrący, który reaguje niebezpiecznie z wodą wydzielając gazy palne
- 39 materiał zapalny ciekły, który może samorzutnie powodować gwałtowną reakcję
- 40 materiał stały zapalny lub materiał samoreaktywny, materiał samonagrzewający się stały, materiał polimeryzujący
- 423 materiał stały reagujący z wodą, wydzielający gaz zapalny
- X423 materiał stały zapalny reagujący niebezpiecznie z wodą, wydzielający gaz zapalny
- 43 materiał podatny na samozapalenie (piroforyczny) stały
- X432 materiał podatny na samozapalenie (piroforyczny) stały, który reaguje niebezpiecznie z wodą wydzielając gazy palne
- 44 materiał stały zapalny, w podwyższonej temp., znajdujący się w stanie stopionym
- 446 materiał stały zapalny i trujący, w podwyższonej temp., znajdujący się w stanie stopionym
- 46 materiał stały zapalny i trujący lub materiał samonagrzewający się stały trujący
- 462 materiał trujący stały, który reaguje z wodą wydzielając gazy palne
- X462 materiał stały, który reaguje niebezpiecznie z wodą wydzielając gazy trujące
- 48 materiał zapalny stały żrący lub materiał samonagrzewający się stały żrący,
- 482 materiał żrący stały, który reaguje z wodą wydzielając gazy palne

- X482 materiał stały, który reaguje niebezpiecznie z wodą wydzielając gazy żrące
- 50 materiał utleniający (wzmagający palenie)
- 539 nadtlenek organiczny zapalny
- 558 materiał silnie utleniający (wzmagający palenie) i żrący
- 559 materiał silnie utleniający (wzmagający palenie) mogący powodować samorzutną i gwałtowną reakcję
- 56 materiał utleniający (wzmagający palenie) trujący
- 568 materiał utleniający (wzmagający palenie) trujący żrący
- 58 materiał utleniający (wzmagający palenie) żrący
- 59 materiał utleniający (wzmagający palenie), który może samorzutnie powodować gwałtowną reakcję
- 60 materiał trujący lub słabo trujący
- 606 materiał zakaźny
- 623 materiał trujący ciekły, który reaguje z wodą wydzielając gazy palne
- 63 materiał trujący zapalny (temp. zapłonu od 23 °C do 60 °C włącznie)
- 638 materiał trujący zapalny (temp. zapłonu od 23 °C do 60 °C włącznie) żrący
- 639 materiał trujący zapalny (temp. zapłonu od 23 °C do 60 °C włącznie), który może samorzutnie powodować gwałtowną reakcję
- 64 materiał trujący stały zapalny lub materiał trujący stały samonagrzewający się
- 642 materiał trujący stały, który reaguje z wodą wydzielając gazy palne
- 65 materiał trujący utleniający (wzmagający palenie)
- 66 materiał silnie trujący
- 663 materiał silnie trujący i zapalny (temp. zapłonu nie wyższa niż 60 °C)
- 664 materiał silnie trujący stały zapalny lub materiał silnie trujący stały samonagrzewający się
- 665 materiał silnie trujący utleniający (wzmagający palenie)
- 668 materiał silnie trujący żrący
- X668 materiał silnie trujący żrący, który reaguje niebezpiecznie z wodą
- 669 materiał silnie trujący, który może samorzutnie powodować gwałtowną reakcję
- 68 materiał trujący i żrący
- 69 materiał trujący lub słabo trujący mogący powodować samorzutną i gwałtowną reakcję
- 70 materiał promieniotwórczy
- 768 materiał promieniotwórczy trujący żrący
- 78 materiał promieniotwórczy i żrący
- 80 materiał żrący lub wykazujący mniejszy stopień działania żrącego

- X80 materiał żrący lub wykazujący mniejszy stopień działania żrącego, reagujący niebezpiecznie z wodą
- 823 materiał żrący ciekły, który reaguje z wodą wydzielając gazy palne
- 83 materiał żrący lub wykazujący mniejszy stopień działania żrącego oraz zapalny (temp. zapłonu od 23 °C do 60 °C włącznie)
- X83 materiał żrący lub wykazujący mniejszy stopień działania żrącego oraz zapalny (temp. zapłonu od 23 °C do 60 °C włącznie), który reaguje niebezpiecznie z wodą
- 836 materiał żrący lub wykazujący mniejszy stopień działania żrącego oraz zapalny (temp. zapłonu od 23 °C do 60 °C włącznie) trujący
- 839 materiał żrący lub wykazujący mniejszy stopień działania żrącego oraz zapalny (temp. zapłonu od 23 °C do 60 °C), mogący powodować samorzutną i gwałtowną reakcję
- X839 materiał żrący lub wykazujący mniejszy stopień działania żrącego oraz zapalny (temp. zapłonu od 23 °C do 60 °C), mogący powodować samorzutną i gwałtowną reakcję oraz który niebezpiecznie reaguje z wodą
- 84 materiał żrący stały zapalny lub materiał żrący stały, który reaguje z wodą gazy palne
- 842 materiał żrący stały, który reaguje z wodą wydzielając gazy palne
- 85 materiał żrący lub wykazujący mniejszy stopień działania żrącego oraz utleniający (wzmagający palenie)
- 856 materiał żrący lub wykazujący mniejszy stopień działania żrącego oraz utleniający (wzmagający palenie) i trujący
- 86 materiał żrący lub wykazujący mniejszy stopień działania żrącego oraz trujący
- 88 materiał silnie żrący
- X88 materiał silnie żrący, reagujący niebezpiecznie z wodą
- 883 materiał silnie żrący i zapalny (temp. zapłonu od 23 °C do 60 °C)
- 884 materiał silnie żrący stały zapalny lub silnie żrący stały samonagrzewający się
- 885 materiał silnie żrący i utleniający (wzmagający palenie)
- 886 materiał silnie żrący i trujący
- X886 materiał silnie żrący i trujący, reagujący niebezpiecznie z wodą
- 89 materiał żrący lub wykazujący mniejszy stopień działania żrącego, mogący powodować samorzutną i gwałtowną reakcję
- 90 materiał zagrażający środowisku, różne materiały niebezpieczne
- 99 różne materiały niebezpieczne przewożone w podwyższonej temperaturze

W dolnym wierszu tablicy barwy pomarańczowej znajduje się nr UN przewożonego towaru niebezpiecznego bez liter „UN”.

Tło: pomarańczowe.

Obrzeże, linia pozioma i cyfry: czarne, o szerokości 15 mm.

Tablica barwy pomarańczowej i numer rozpoznawczy zagrożenia

7.2. Grupy pakowania

W przepisach **ADR grupy pakowania (Packing Groups, PG)** określają **stopień zagrożenia** dominującego stwarzanego przez dany towar niebezpieczny.

I grupa pakowania – materiały stwarzające duże zagrożenie

II grupa pakowania – materiały stwarzające średnie zagrożenie

III grupa pakowania – materiały stwarzające małe zagrożenie

Grupa pakowania jest określana na podstawie wyników badań właściwości fizykochemicznych (np. temperatura zapłonu, toksyczność, reaktywność), a także kryteriów klasyfikacyjnych zawartych w części 2 ADR.

Dla towarów niebezpiecznych klasy 1, 2, 6.2. oraz 7 nie wyznacza się klasy pakowania.

Rozdział 8.

Wyłączenia całkowite spod przepisów ADR

Całkowite wyłączenia spod przepisów ADR oznaczają sytuacje, w których przepisy Umowy ADR nie mają zastosowania do realizacji operacji transportowych materiału niebezpiecznego. Takie wyłączenia są opisane w części 1.1.3. Umowy ADR. Wyłączenia całkowite opisane w punktach 8.1.-8.5. nazywane są wyłączeniami ze względu na charakter operacji transportowych.

8.1. Przewóz wykonywany przez osoby fizyczne na własne potrzeby

Przepisów ADR nie stosuje się do przewozu towarów niebezpiecznych przez osoby fizyczne – prywatne, jeżeli towary te znajdują się w opakowaniach stosowanych w sprzedaży detalicznej i służą tym osobom do ich osobistego użytku, użytku w gospodarstwie domowym lub działalności sportowo-rekreacyjnej, pod warunkiem, że zastosowano środki zapobiegające uwolnieniu się zawartości w normalnych warunkach przewozu. Towary niebezpieczne znajdujące się w DPPL, opakowaniach dużych lub w cysternach nie uważa się za przeznaczone do sprzedaży detalicznej. Dopuszcza się przewóz materiałów zapalnych ciekłych, np. paliw do łodzi, kosiarki w kanistrach o pojemności do 60 l i w ilości nie większej niż 240 l w jednostce transportowej.

8.2. Przewóz pomocniczy

Nie stosuje się przepisów ADR do przewozów wykonywanych przez przedsiębiorstwa, gdy ma on charakter pomocniczy wobec ich zasadniczej działalności, np. dostaw na teren budów, zwrotów z terenów budów oraz dostaw i zwrotów w związku z przeglądami, naprawami i utrzymaniem urządzeń, spełniając następujące warunki:

- ilość w opakowaniu nie przekracza 450 l – dotyczy również towarów zapakowanych w DPPL i dużych opakowaniach
- ilość w jednostce transportowej jest nie większa niż to wynika z wyłączenia dotyczącego ilości przewożonych w jednostce transportowej (zgodnie z włączeniem częściowym 1.1.3.6., które zostanie omówione w dalszej części opracowania),
- zastosowano środki zapobiegające uwolnieniu się zawartości opakowań w normalnych warunkach przewozu.

Wyłączenia tego nie można zastosować do przewozu towarów niebezpiecznych klasy 7, natomiast najczęściej jest ono wykorzystywane przy przewozie gazów

technicznych, olejów, farb i preparatów chemicznych wykorzystywanych przy remontach obiektów, budowach dróg.

8.3. Przewóz wykonywany lub nadzorowany przez służby ratownicze

Jest to operacja transportowa materiału niebezpiecznego wykonywanego lub nadzorowanego przez służby ratownicze. Konieczność taka może zaistnieć w sytuacji:

- przewozu lub holowania pojazdów przewożących towary niebezpieczne, gdy pojazdy te uczestniczyły w wypadku lub są uszkodzone,
- przewozu mającego na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się towarów niebezpiecznych na miejscu wypadku, awarii, odzysku tych towarów oraz ich przemieszczania w najbliższe bezpieczne miejsce.

Przejazd taki powinien być pilotowany przez służby ratownicze.

8.4. Przewóz o charakterze ratunkowym

Przewozy wykonywane przez pogotowie chemiczne, techniczne polegające na przewożeniu wielu towarów zgodnie z ADR, gdyż są towarami niebezpiecznymi, np. butle ze sprężonym powietrzem do aparatów oddechowych czy butle z gazem technicznym. Przewóz tych towarów można wyłączyć spod obowiązku stosowania przepisów ADR, gdy jest **niezbędny** dla ratowania życia ludzkiego, ochrony środowiska, a także gdy powzięto wszystkie środki konieczne dla zapewnienia pełnego bezpieczeństwa takiego przewozu.

8.5. Przewóz zbiorników stacjonarnych

Nie stosuje się przepisów ADR do przewozu próżnych nieoczyszczonych stacjonarnych zbiorników magazynowych, które zawierały:

- gazy klasy 2 (z wyjątkiem gazów trujących lub żrących),
- materiały klasy 3 lub 9, należące do II lub III grupy pakowania,
- pestycydy klasy 6.1 z II lub III grupy pakowania.

Aby można było skorzystać z tego wyłączenia dodatkowo muszą być spełnione następujące warunki:

- wszystkie otwory, z wyjątkiem otworów obniżających ciśnienie (o ile występują) będą zamknięte hermetycznie,
- zastosowano środki zapobiegające uwolnieniu się zawartości w normalnych warunkach przewozu,
- ładunek jest unieruchomiony w klatce lub innym urządzeniu do manipulowania, zamocowany na pojeździe lub w kontenerze w sposób uniemożliwiający jego poluzowanie lub przesunięcie w normalnych warunkach przewozu.

8.6. Wyłączenia dotyczące przewozu gazów

Spod obowiązku stosowania przepisów ADR wyłączony jest przewóz:

- gazów, które znajdują się w zbiornikach pojazdów lub w butlach i służą do jego napędu lub pracy jego wyposażenia, w związku z wykonywaniem operacji transportowych. Całkowita pojemność zbiorników nie może przekroczyć wielkości energii (MJ) lub masy (kg) odpowiadającej równowartości 54 000 MJ. Całkowita pojemność nie może przekroczyć: – 1080 kg dla LNG i CNG, – 2250 litrów dla LPG.

Rodzaj paliwa	Wartość energetyczna [MJ/l]
Olej napędowy (diesel)	36 MJ/l
Benzyna silnikowa	32, MJ/l
Gaz ziemny (CNG)	35 MJ/Nm ³
Biogaz	35 MJ/Nm ³
LPG (propan-butan)	24 MJ/l
Etanol (bioetanol)	21 MJ/l
Biodiesel (FAME)	33 MJ/l
Paliwo emulsyjne (diesel + woda)	32 MJ/l
Wodór (H ₂)	11 MJ/Nm ³

- gazów duszących i utleniających, których ciśnienie w naczyniu lub w cysternie w temperaturze 20 °C nie przekracza 200 kPa (2 bary) i nie jest to gaz skroplony lub schłodzony skroplony,
- gazów znajdujących się w wyposażeniu eksploatacyjnym pojazdu (np. w gaśnicach, napompowanych kołach), nawet przewożonych jako ładunek,
- gazów znajdujących się w wyposażeniu specjalnym pojazdu, które są niezbędne do pracy tego urządzenia (systemów chłodniczych, podgrzewaczy),
- gazów zawartych w gazowanych napojach lub żywności (z wyjątkiem aerozolu),
- gazów zawartych w piłkach sportowych.

8.7. Wyłączenia dotyczące przewozu paliw ciekłych

Nie stosuje się przepisów ADR do przewozu paliwa ciekłego znajdującego się w zbiornikach pojazdu i służącego do jego napędu lub pracy jego wyposażenia (np. agregatów chłodniczych) w związku z wykonywaniem operacji transportowej.

Pojemność całkowita zbiorników stałych nie powinna przekraczać 1500l na jednostkę transportową, a pojemność zbiornika przyczepy nie powinna przekraczać 500l.

Wyłączenie dotyczy **pojemności zbiorników**, a nie rzeczywistej ilości paliwa znajdującego się w nich. Ograniczeń tych nie stosuje się do pojazdów służb ratowniczych.

8.8. Wyłączenia dotyczące przewozu urządzeń do magazynowania i produkcji energii elektrycznej

Wyłączenie całkowite spod obowiązku stosowania przepisów ADR dotyczy urządzeń do magazynowania i produkcji energii elektrycznej (np. baterie i ogniwa litowe):

- umieszczonych na stałe w pojeździe, wykonującym przewóz i przeznaczonych do zasilania wyposażenia tego pojazdu,
- zawartych w wyposażeniu używanym podczas przewozu lub przeznaczonym do użytku podczas przewozu (np. komputer przenośny – laptop).

8.9. Wyłączenie dotyczące przewozu pojazdów silnikowych i innych maszyn zawierających paliwa ciekłe lub gazowe

Przepisom ADR nie podlegają pojazdy, silniki i inne maszyny jeżeli zbiorniki paliwa zostały opróżnione z paliwa w takim stopniu, że silnik lub maszyna nie może pracować.

8.10. Wyłączenia dotyczące próżnych, nieoczyszczonych opakowań

Nie stosuje się przepisów ADR do przewozu próżnych nieoczyszczonych opakowań, w tym DPPL oraz dużych opakowań, które zawierały materiały klasy 2, 3, 4.1, 5.1, 6.1, 8 i 9, jeśli zastosowano takie środki, aby usunąć wszystkie zagrożenia wynikające z przyporządkowania towaru niebezpiecznego do odpowiedniej klasy od 1 do 9.

8.11. Wyłączenia dotyczące towarów niebezpiecznych używanych podczas przewozu jako czynnik chłodzący lub jako czynnik klimatyzujący

Towary niebezpieczne, które są wykorzystywane jako czynnik chłodzący lub klimatyzujący, np. do utrzymania temperatury w przestrzeni ładunkowej lub w systemie klimatyzacji są wyłączone spod obowiązku stosowania przepisów ADR.

8.12. Wyłączenia dotyczące przewozu źródeł światła zawierających towary niebezpieczne

Nie stosuje się przepisów ADR do przewozu źródeł światła (np. żarówek) nie zawierających materiałów promieniotwórczych oraz o zawartości rtęci w pojedynczej sztuce nie przekraczającej 1 kg, o ile:

- są odbierane bezpośrednio od pojedynczych osób i gospodarstw domowych i przewożone do punktu zbiórki lub w celu recyklingu,

- nowe pojedyncze źródło światła zawiera nie więcej niż 1 g materiału niebezpiecznego i są tak zapakowane, że w opakowaniu jest nie więcej niż 30 g materiału niebezpiecznego,
- źródła światła, które zawierają wyłącznie gazy duszące i utleniające są tak zapakowane, że rozrzut wywołany pęknięciem będzie ograniczony do wewnętrznej przestrzeni sztuki przesyłki.

Wyłączenia częściowe odnoszą się do sytuacji, w których przewóz towarów niebezpiecznych nie podlega pełnym wymaganiom przepisów ADR, lecz tylko ich części.

9.1. Wyłączenie dotyczące ilości przewożonych towarów niebezpiecznych w jednostce transportowej

Wyłączenie to możemy jedynie stosować przy przewozie towarów niebezpiecznych w sztukach przesyłki. Jest to przykład wyłączenia częściowego, tzn. że nie trzeba stosować jedynie wybranych przepisów ADR. W języku potocznym te wyłączenie bywa nazywane wyłączeniem 1000 punktów.

Korzystając z tego wyłączenia NIE wymaga się:

- posiadania przez kierowcę zaświadczenia ADR,
- oznakowania jednostki transportowej tablicami barwy pomarańczowej,
- posiadania przez członków załogi instrukcji pisemnych,
- dodatkowego wyposażenia jednostki transportowej i załogi zgodnego z ADR – z wyjątkiem gaśnicy 2 kg,
- nie obowiązuje zakaz przewożenia pasażerów,
- posiadania przez członków załogi dokumentów ze zdjęciem umożliwiających identyfikację,
- posiadania świadectwa dopuszczenia pojazdów do przewozu niektórych towarów niebezpiecznych,
- stosowania do ograniczeń przewozu przez tunele,
- w przedsiębiorstwie nie musi być wyznaczony doradca DGSA.

Podczas przewozu towarów niebezpiecznych korzystając z tego wyłączenia dalej obowiązują następujące wymagania:

- oznakowanie sztuk przesyłek – wszystkie nalepki i znaki zgodnie z ADR,
- opakowania muszą być certyfikowane zgodnie z ADR,
- posiadanie dokumentu przewozowego, w którym mają się znajdować następujące informacje: numer UN i nazwę materiału niebezpiecznego, klasę zagrożenia, grupę pakowania, ilość materiału, adnotacja: „Przewóz zgodnie z 1.1.3.6. ADR”,
- przed przewozem morskim posiadanie certyfikatu pakowania kontenera,
- zakazy ładowania razem i środki ostrożności w przypadku przewozu razem z żywnością,

- posiadanie gaśnicy ABC 2 kg,
- przeszkolenie kierowcy i członków załogi w zakresie ich obowiązków przy transporcie, manipulowania ładunkiem,
- zakaz palenia podczas przewozu oraz manipulowania ładunkiem,
- urządzenia oświetleniowe nie powinny zawierać powierzchni metalowych umożliwiających powstanie iskry krzesanej.

Każdemu z towarów niebezpiecznych przypisano kategorię transportową: 0, 1, 2, 3 lub 4.

Towary niebezpieczne, które mają przypisaną kategorię transportową 0 nie mogą być przewożone z wykorzystaniem tego wyłączenia. Warunkiem korzystania z tego wyłączenia jest nieprzekroczenie dopuszczalnej ilości (limit punktowy) na jednostkę transportową materiału niebezpiecznego. Dopuszczalną ilość materiału niebezpiecznego określa kategoria transportowa:

Kategoria transportowa	Limit na jednostkę transportową	Współczynnik przeliczeniowy
0	brak wyłączenia	—
1	20 punktów	×50
2	333 punkty	×3
3	1000 punktów	×1
4	brak ograniczenia	—

W przypadku przewozu towaru niebezpiecznego jednej kategorii liczba punktów zamienia się w ilość kilogramów lub litrów, która jest granicą możliwości skorzystania z tego wyłączenia. Gdy przewożone są towary niebezpieczne różnych kategorii transportowych, to ich ilość wyrażoną w kg lub l należy przemnożyć przez współczynnik przeliczeniowy przyporządkowany dla danej kategorii transportowej tak, aby wartość nie przekroczyła 1000 punktów. Przekroczenie tej wartości spowoduje, że w takim przypadku transport towarów niebezpiecznych należy wykonać z zastosowaniem pełnych przepisów i wymagań zgodnych z ADR. Do przeliczenia punktowego bierze się pod uwagę całkowitą ilość materiałów niebezpiecznych wyrażonych w kilogramach lub litrach netto (bez opakowania).

9.2. Wyłączenie dotyczące przewozu towarów niebezpiecznych zapakowanych w ilościach ograniczonych (LQ)

Stosowanie wyłączenia częściowego dotyczącego przewozu towarów niebezpiecznych zapakowanych w ilościach ograniczonych polega na możliwości załadowania jednostki transportowej w towar niebezpieczny do granic jej ładowności lub objętości

lecz towar niebezpieczny powinien być zapakowany do stosunkowo niewielkich opakowań. Maksymalna pojemność (wielkość) opakowań przy korzystaniu z tego wyłączenia określona jest w kolumnie nr 7a tabeli A ADR. Jeśli w tej kolumnie przy danym towarze niebezpiecznym wskazana jest wartość 0, to nie można korzystać z tego wyłączenia. Przy przewozie towarów niebezpiecznych z zastosowaniem wyłączenia LQ nie stosuje się następujących wymagań:

- oznakowania jednostki transportowej lub kontenera,
- posiadania dokumentu przewozowego zgodnego z ADR,
- posiadania przez kierowcę zaświadczenia ADR,
- opracowania planu ochrony,
- posiadania przez członków załogi instrukcji pisemnych,
- dodatkowego wyposażenia jednostki transportowej oraz członków załogi w sprzęt ochronny,
- zakaz przewozu pasażerów,
- ograniczenia przewozu przez tunele,
- używania opakowań certyfikowanych.

Nadal obowiązują następujące wymagania:

- kryteria klasyfikacyjne,
- dobór opakowań pod względem szczelności i braku reakcji z przewożonym materiałem,
- zakaz pakowania razem materiałów, które mogą ze sobą niebezpiecznie reagować,
- zasady dotyczące umieszczania strzałek kierunkowych i dotyczące pozycji sztuk przesyłek,
- wymagania dotyczące załadunku i rozładunku oraz manipulowania ładunkiem,
- obowiązek szkolenia stanowiskowego personelu,
- posiadanie certyfikatu pakowania kontenera lub pojazdu – w przypadku przewozu kontenera lub przejazdu pojazdem przed przewozem morskim,
- maksymalna masa brutto opakowania kombinowanego sztuki przesyłek nie może przekraczać 30 kg,
- maksymalna masa brutto sztuki przesyłki składającej się z opakowań wewnętrznych umieszczonych na tacach obciążonych folią termokurczliwą lub rozciągliwą nie może przekraczać 20 kg.

Sztuki przesyłki podczas przewozu na warunkach wyłączenia LQ należy oznakować rombem o wymiarach 100 x 100 mm – znakiem wyłączenia LQ. W uzasadnionych przypadkach wielkość rombu można zmniejszyć, jednak do wymiarów nie mniejszych niż 50 x 50 mm. W przewozie lotniczym dodatkowo w znaku LQ umieszcza się symbol „Y” oraz prawidłową nazwę przewozową i odpowiednie nalepki ostrzegawcze.

Wymagane jest odpowiednie oznakowanie opakowania zbiorczego napisem „OPAKOWANIE ZBIORCZE”, znak LQ, jeżeli są wymagane to również strzałki kierunkowe. W przypadku przewozu w jednej jednostce transportowej powyżej 8 t brutto towarów niebezpiecznych zapakowanych w ilościach ograniczonych jednostka transportowa lub kontener powinny być oznakowane znakami LQ o wymiarach co najmniej 250 mm x 250 mm z przodu i z tyłu jednostki transportowej, a w przypadku kontenera na czterech ścianach bocznych.

9.3. Wyłączenie dotyczące przewozu towarów niebezpiecznych zapakowanych w ilościach wyłączonych

ADR dopuszcza przewóz bardzo małych ilości towarów niebezpiecznych w tzw. **ilościach wyłączonych** (*Excepted Quantities*), przy zachowaniu określonych limitów wagowych i zasad pakowania. Jest to kolejne wyłączenie częściowe dotyczące przewozu towarów niebezpiecznych w sztukach przesyłki.

Korzystając z tego wyłączenia wymagane jest spełnienie następujących warunków:

- personel wykonujący operacje z towarem niebezpiecznym musi być w odpowiednim zakresie przeszkolony (tzw. szkolenie stanowiskowe),
- obowiązują procedury klasyfikacyjne i kryteria grup pakowania,
- opakowania muszą być szczelne i nie mogą reagować z przewożonym materiałem,
- obowiązują wymagania dotyczące stopnia napełnienia opakowań,
- obowiązuje zakaz pakowania razem materiałów, które mogą ze sobą niebezpiecznie reagować.

W tabeli A umowy ADR w kolumnie 7b znajdują się kody E wskazujące możliwość przewożenia poszczególnego towaru niebezpiecznego w sztukach przesyłki korzystając z tego wyłączenia. Znaczenia kodów E wskazano w poniższej tabeli. Na szczególną uwagę należy zwrócić, iż maksymalna ilość substancji w opakowaniu wyrażona jest w gramach lub mililitrach. Kod E0 oznacza, że dany towar nie może być transportowany z zastosowaniem tego wyłączenia.

Kod E	Maksymalna ilość substancji w jednym opakowaniu wewnętrznym (g lub ml)	Maksymalna ilość substancji w jednym opakowaniu zewnętrznym (g lub ml)
E0	nie można korzystać z wyłączenia	
E1	30	1000
E2	30	500
E3	30	300
E4	1	500
E5	1	300

Przewóz towarów z wykorzystaniem tego wyłączenia jest zabroniony dla klas 1, 5.2, 6.2, 7.

Podczas przewozu towarów niebezpiecznych w ilościach wyłączonych konieczne jest wykorzystanie opakowań kombinowanych, które składa się z opakowania wewnętrznego i zewnętrznego. Nie wymaga się certyfikacji opakowań, lecz kompletne sztuki przesyłki powinny przejść odpowiednie badania wraz z niezbędną w tym zakresie dokumentacją. Na każdej sztuce przesyłki musi znajdować się wymagane oznakowanie o wymiarach co najmniej 100 mm x 100 mm. Na znaku powinien znajdować się numer pierwszej nalepki, który określa klasę towaru, nazwa odbiorcy i nadawcy. Opakowanie zbiorcze powinno być oznakowane napisem: „OPAKOWANIE ZBIORCZE” wraz ze znakiem dla materiałów zapakowanych w ilościach wyłączonych, w określonych przypadkach na dwóch przeciwległych bokach strzałkami kierunkowymi. Liczba przesyłek w pojeździe lub kontenerze nie może przekroczyć 1000 sztuk. W dokumencie przewozowym konieczne jest umieszczenie klauzuli „Towary niebezpieczne w ilościach wyłączonych” („Dangerous Goods in Excepted Quantities”) wraz z podaniem liczby sztuk przesyłek.

W tabeli A umowy ADR przy niektórych towarach niebezpiecznych znajdują się przepisy szczególne pozwalające przy spełnieniu szczególnych czasem niezbyt wymagających warunków skorzystać z wyłączenia obowiązku stosowania przepisów ADR. Kilka przykładów towarów niebezpiecznych, których przewóz dość często odbywa się z wykorzystaniem szczególnych dla danego rodzaju towaru niebezpiecznego:

- azbestu,
- siarki,
- alkoholi,
- lodówek,
- akumulatorów kwasowych i zasadowych,
- ogniw i baterii litowych i sodowo-jonowych,
- materiałów lepkich.

Rozdział 10.

Przewóz w sztukach przesyłki

Przewóz w sztukach przesyłki (*carriage in packages*) oznacza przewóz towarów niebezpiecznych zapakowanych w opakowania, także duże opakowania lub jako przedmioty, w przeciwieństwie do przewozu luzem lub w cysternach. Zdecydowaną większość towarów niebezpiecznych można przewozić w sztukach przesyłki, a przewóz tym sposobem jest dozwolony, jeśli w kolumnie nr 8 tabeli A ADR znajdują się kody instrukcji pakowania.

Numer UN	Nazwa i opis	Klasa	Kod klasyfikacyjny	Grupa pakowania	Naklepi	Przepisy szczególne	Ilości ograniczone	Ilości wyłączone	Pakowanie			Cysterny przenośne i kontenery do przewozu luzem	
									Instrukcje pakowania	Przepisy szczególne	Pakowanie razem	Instrukcje	Przepisy szczególne
	3.1.2	2.2	2.2	2.1.1.3	5.2.2	3.3	3.4	3.5.1.2	4.1.4	4.1.4	4.1.10	4.2.5.2 7.3.2	4.2.5.3
(1)	(2)	(3a)	(3b)	(4)	(5)	(6)	(7a)	(7b)	(8)	(9a)	(9b)	(10)	(11)
0004	PIKRYNIAN AMONU suchy lub zwilżony, zawierający mniej niż 10% masowych wody	1	1.1D		1		0	E0	P112(a) P112(b) P112(c)	PP26	MP20		
0005	NABOJE DO BRONI z ładunkiem rozrywającym	1	1.1F		1		0	E0	P130 LP101		MP23		
0006	NABOJE DO BRONI z ładunkiem rozrywającym	1	1.1E		1		0	E0	P130 LP101	PP67 L1	MP21		

Jeśli w tej kolumnie nie wskazano żadnego kodu instrukcji pakowania, to przewóz danego towaru niebezpiecznego w sztukach przesyłki jest zabroniony. Rodzaje opakowań według instrukcji pakowania:

- P – bębny, kanistry, skrzynie, worki i opakowania złożone o maksymalnej pojemności 450 l lub 400 kg, oraz naczynia do gazów,
- IBC – DPPL,
- LP – opakowania duże, czyli większe niż typowe opakowania jednostkowe, ale mniejsze niż kontenery czy cysterny,
- R – opakowania metalowe lekkie.

Przewóz towarów niebezpiecznych w sztukach przesyłki jest dozwolony w pojazdach lub kontenerach zamkniętych, krytych opończą lub odkrytych. Wymogi dotyczące takiego transportu są uzupełniane przez przepisy szczególne dla przewozu sztuk przesyłki, które można znaleźć w kolumnie 16 tabeli A umowy ADR i które są wiążące dla załadowców oraz przewoźników.

Cysterna ADR		Pojazd do przewozu w cysternie	Kategoria transportowa (Kod ograniczeń przewozu przez tunele)	Przepisy szczególne dotyczące:				Numer rozpoznawczy zagrożenia	Numer UN	Name and description
Kod cysterny	Przepisy szczególne			przewozu sztuk przesyłek	przewozu luzem	załadunku, rozładunku, manipulowania ładunkiem	postępowania			
4.3	4.3.5 6.8.4	9.1.1.2	1.1.3.6 (8.6)	7.2.4	7.3.3	7.5.11	8.5	5.3.2.3		3.1.2
(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(1)	(2)
			1 (B1000C)	V2 V3		CV1 CV2 CV3	S1		0004	AMMONIUM PICRATE dry or wetted with less than 10% water, by mass
			1 (B1000C)	V2		CV1 CV2 CV3	S1		0005	CARTRIDGES FOR WEAPONS with bursting charge
			1 (B1000C)	V2		CV1 CV2 CV3	S1		0006	CARTRIDGES FOR WEAPONS with bursting charge

Od kierującego przewożącego towary niebezpieczne w sztukach przesyłki wymaga się okazania podczas kontroli następujących dokumentów:

- zaświadczenie ADR o przeszkoleniu kierowcy,
- instrukcji pisemnych zgodnie z ADR dla członków załogi pojazdu,
- dokumentów przewozowych zgodnych z ADR, obejmujących wszystkie przewożone towary niebezpieczne,
- dokumentów ze zdjęciem umożliwiających identyfikację wszystkich członków załogi pojazdu,
- certyfikat pakowania kontenera lub pojazdu – wymagany przed przewozem morskim,
- kopię świadectwa dopuszczenia przez właściwą władzę do wykonywania operacji transportowych – dotyczy przewozu niektórych materiałów samoreaktywnych klasy 4.1 lub nadtlenków organicznych klasy 5.2.

Opakowania, w których umieszcza się towary niebezpieczne powinny przejść szereg badań potwierdzających ich odpowiednią jakość oraz konstrukcję potwierdzone certyfikatem. W Polsce uprawnionym podmiotem do certyfikowania opakowań do przewozu materiałów niebezpiecznych w sztukach przesyłki jest Sieć Badawcza Łukasiewicz – Łódzki Instytut Technologiczny. Pakowanie towaru niebezpiecznego do opakowań niecertyfikowanych jest dozwolone tylko wyjątkowo pod warunkiem, że niektóre instrukcje pakowania na to zezwalają. Każde opakowanie przeznaczone do stosowania w przewozie w sztukach przesyłki zgodnie z ADR powinno być trwale i czytelnie oznakowane w określony sposób:

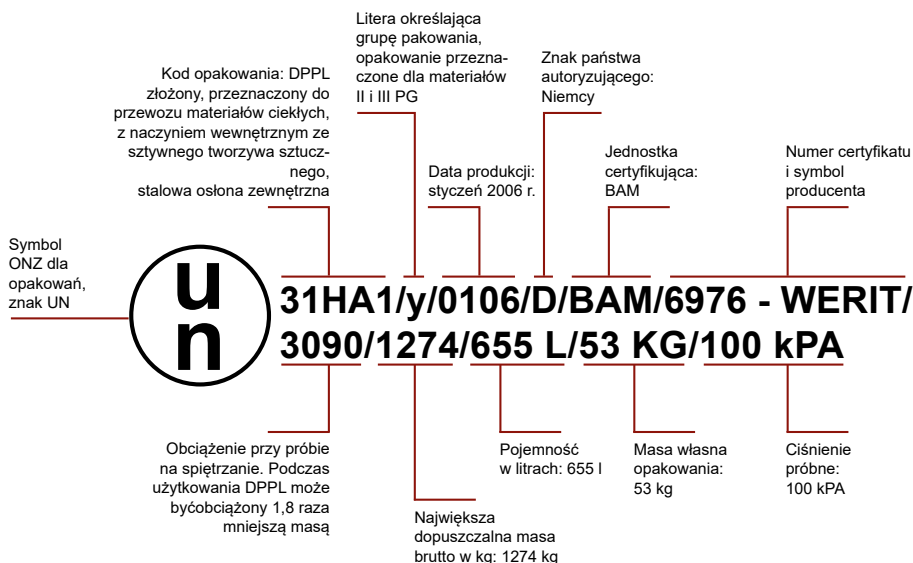
1. symbol UN – napis „un” umieszczony w okręgu
2. kod opakowania, który składa się z następujących elementów:
 - kod rodzaju opakowania:

- 1 – bęben
- 3 – kanister
- 4 – skrzynia
- 5 – worek
- 6 – opakowanie złożone
- 0 – opakowanie metalowe lekkie
- 11 – DPPL sztywny do materiałów stałych napełniany grawitacyjnie
- 13 – DPPL elastyczny do materiałów stałych napełniany grawitacyjnie
- 21 – DPPL sztywny, do materiałów stałych, napełnianie pod ciśnieniem wyższym niż 0,1 bara
- 31 – DPPL sztywny do materiałów ciekłych
- 50 – opakowanie duże sztywne
- 51 – opakowanie duże elastyczne
- kod materiału opakowania:
 - A – stal (obejmuje wszystkie rodzaje stali i sposoby obróbki powierzchniowej)
 - B – aluminium
 - C – drewno
 - D – sklejka
 - F – materiał drewnopodobny
 - G – tektura
 - H – tworzywo sztuczne – także spienione oraz guma
 - L – tkanina
 - M – papier wielowarstwowy
 - N – metal inny niż stal lub aluminium
 - P – szkło, porcelana lub kamionka
- oraz ewentualnie
- cyfra określająca kategorię opakowania dla danego rodzaju i materiału
 - 1 – wieko zdejmowalne
 - 2 – wieko zdejmowalne
 - T – opakowanie awaryjne
 - V – opakowanie specjalne
 - W – opakowanie zostało wyprodukowane z pewnymi odstępstwami
 - R, RL – opakowanie po renowacji lub po renowacji badania szczelności
 - REC – wykonane z tworzywa sztucznego regenerowanego,
- 3. kod grupy pakowania – wskazuje dla jakich materiałów może być użyte opakowanie uwzględniając natężenie zagrożenia:
 - X – odpowiednie dla materiałów z I, II i III grupy pakowania

Y – odpowiednie dla materiałów z II i III grupy pakowania

Z – odpowiednie dla materiałów tylko z III grupy pakowania,

4. oznakowanie zależne od stanu skupienia materiału i rodzaju opakowania – np. ciśnienie próbne lub maksymalna masa brutto,
5. data produkcji – dwie cyfry miesiąca i roku produkcji,
6. znak państwa autoryzującego opakowanie – np. PL – Polska,
7. nazwa jednostki certyfikującej – upoważnione w danym kraju podmiot do certyfikowania opakowań,
8. nazwa lub znak producenta opakowania,
9. oznakowanie dodatkowe, np. wytrzymałość na piętrzenie.

Przykładowe oznakowanie opakowania (sztuka przesyłki)

Sztuka przesyłki to napełnione materiałem niebezpiecznym opakowanie lub przedmiot zawierający materiał niebezpieczny, oznakowany zgodnie z ADR i przygotowany do wysyłki. Każda **sztuka przesyłki** powinna być w sposób czytelny i trwały oznakowana:

- oznakowaniem dotyczącym konstrukcji, badania i dopuszczenia opakowania (spełnić wymagania opisane wyżej),
- numerami UN poprzedzone napisem „UN”,
- nalepkami ostrzegawczymi – nieścieralnymi, zgodnie ze wzorem ADR,
- prawidłową nazwą przewozową,

- strzałkami kierunkowymi,
- znakami dla materiałów zagrażających środowisku.

Towary niebezpieczne traktowane jako sztuka przesyłki mogą być zapakowane m.in. do następujących opakowań:

Kanister

Bęben

Butla

Opakowanie
metalowe lekkie

Skrzynia
drewniana

Skrzynia
z tworzywa
sztucznego

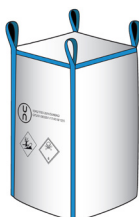
DPPL
– duży pojemnik
do przewozu luzem

DPPL metalowy

Duże opakowania

DPPL elastyczny

Worki

W przypadku umieszczenia więcej sztuk przesyłek w opakowaniu zbiorczym wymagane jest następujące oznakowanie:

- czytelny napis „OPAKOWANIE ZBIORCZE”, sporządzony w języku urzędowym państwa pochodzenia oraz w języku angielskim, francuskim lub niemieckim,
- numerami UN każdego towaru niebezpiecznego znajdującego się w opakowaniu zbiorczym,
- znakiem dla materiałów zagrażających środowisku – jeśli przynajmniej jedna sztuka przesyłki w opakowaniu zbiorczym wymaga takiego oznakowania,
- strzałkami kierunkowymi – jeśli w opakowaniu zbiorczym znajdują się sztuki przesyłki wymagające oznakowania strzałkami kierunkowymi.

Przesyłki zawierające towary niebezpieczne należące do różnych klas i oznakowane odmiennymi nalepkami ostrzegawczymi mogą być umieszczone w tej samej jednostce transportowej tylko wtedy, gdy pozwalają na to przepisy punktu 7.5.2. umowy ADR. Na przykład bębny z olejem napędowym (UN 1202) nie mogą być przewożone w tym samym pojeździe co proch strzelniczy (UN 0028) zapakowany w worki papierowe w skrzyniach drewnianych.

Pojazdy przewożące towary niebezpieczne w sztukach przesyłki powinny być oznakowane tablicami pomarańczowymi bez numerów z przodu i z tyłu jednostki transportowej. Poza przepisami szczególnymi dotyczącymi wybranych towarów niebezpiecznych (np. przewóz w MEMU) nie wymaga się dla jednostki transportowej dodatkowego świadectwa. Pojazd musi jedynie przejść okresowe badania techniczne wykonane przez okręgową stację kontroli pojazdów. W sytuacji, gdy podczas przewozu wymaga się zachowania odpowiedniej temperatury kontrolowanej ściany przedziału ładunkowego muszą posiadać odpowiednią izolację termiczną. Podczas realizacji przewozu towarów niebezpiecznych sztuki przesyłki mogą być załadowane do:

- pojazdów lub kontenerów zamkniętych,
- pojazdów lub kontenerów przykrytych oponczą,
- pojazdów lub kontenerów odkrytych.

Jednostka transportowa, która przewozi towary niebezpieczne w sztukach przesyłki powinna być oznaczona tablicami barwy pomarańczowej bez numerów zagrożenia z przodu i z tyłu jednostki.

Oznakowanie pojazdów ADR przewożących sztuki przesyłek

Ograniczenia dotyczące przewozu niektórych towarów niebezpiecznych z żywnością
Dodatkowe wymagania:

- dodatkowe opakowanie sztuk przesyłek lub całkowite przykrycie (plandeka, pokrywa z tektury itp.),
- zastosowanie przegrody o wysokości co najmniej takiej co przesyłki z towarem niebezpiecznym,

- oddzielenie sztuk przesyłek z materiałem niebezpiecznym od żywności innymi sztukami przesyłek towarów niebezpiecznych, które nie wymagają oddzielenia od opakowań z żywnością,
- zastosowanie wolnej przestrzeni o szerokości co najmniej 0,8 m (szerokość euro-palety).

Wyżej wymienione wymagania są wymagane przy przewozie towarów niebezpiecznych z żywnością następujących towarów niebezpiecznych:

- oznakowanych nalepkami ostrzegawczymi 6.1. (lub towarami, które mają zagrożenie dodatkowe klasy 6.1.),
- oznakowane nalepkami ostrzegawczymi 6.2,
- klasy 9:
 - UN 2212 – azbest amfibolowy,
 - UN 2315 – bifenyle polichlorowane ciekłe,
 - UN 2590 – azbest chryzotyl,
 - UN 3151 – bifenyle polichlorowcowane ciekłe,
 - UN 3152 – bifenyle polichlorowcowane stałe,
 - UN 3245 – mikroorganizmy zmodyfikowane genetyczne.

Rozdział 11.

Przewóz luzem

Przewóz luzem to przewóz towarów niebezpiecznych w pojazdach lub kontenerach do przewozu luzem nieopakowanych materiałów stałych lub przedmiotów. Nie dotyczy to przewozu towarów niebezpiecznych opakowanych lub w cysternach. Nie można przewozić luzem materiałów, które w temperaturze przewozu mogą przejść w stan ciekły. Tylko niecałe 10% towarów niebezpiecznych można przewozić luzem.

Przewóz towarów niebezpiecznych luzem jest dozwolony, jeżeli w tabeli A umowy ADR w kolumnie nr 10 jest określony kodem BK opisany w „Przepisach modelowych ONZ...” lub w kolumnie nr 17 określony kodem VC opisane w ADR. Może się zdarzyć sytuacja, że przepisy szczególne BK i VC będą sprzeczne ze sobą. Wówczas od decyzji przewoźnika zależy, które stosuje przepisy.

Numer UN	Nazwa i opis	Klasa	Kod klasyfikacyjny	Grupa pakowania	Nalepki	Przepisy szczególne	Ilości ograniczone	Ilości wyłączone	Pakowanie			Cysterny przenośne i kontenery do przewozu luzem	
									Instrukcje pakowania	Przepisy szczególne	Pakowanie razem	Instrukcje	Przepisy szczególne
	3.1.2	2.2	2.2	2.1.1.3	5.2.2	3.3	3.4	3.5.1.2	4.1.4	4.1.4	4.1.10	4.2.5.2 7.3.2	4.2.5.3
(1)	(2)	(3a)	(3b)	(4)	(5)	(6)	(7a)	(7b)	(8)	(9a)	(9b)	(10)	(11)
3169	PROBKA GAZU BEZCIŚNIENIOWA TRUJĄCA I.N.O. inna niż schłodzona skroplona	2	7T		2.3		0	E0	P201		MP9		
3170	ALUMINIUM, PRODUKTY UBOCZNE Z OTRZYMYWANIA lub ALUMINIUM, PRODUKTY UBOCZNE Z PRZETOPU	4.3	W2	II	4.3	244	500 g	E2	P410 IBC07		MP14	T3 BK1 BK2	TP33

Kod VC – Znaczenie (wg ADR)

VC1 – przewóz dopuszczony w pojazdach odkrytych lub kontenerach odkrytych, pod warunkiem, że ładunek nie może się rozpraszać (pylić) ani wydzielać par. W przeciwnym razie trzeba go przykryć (np. plandeką),

VC2 – przewóz dopuszczony tylko w pojazdach lub kontenerach zamkniętych,

VC3 – przewóz dopuszczony w pojazdach lub kontenerach zamkniętych, które muszą być szczelne (nie mogą przepuszczać cieczy),

VC4 – przewóz dopuszczony tylko w pojazdach lub kontenerach specjalnie wyposażonych lub zbudowanych tak, aby zapobiec wyciekom lub zanieczyszczeniu środowiska (np. z materiałami toksycznymi lub zakaźnymi).

Kontener **BK1** – kontener do przewozu luzem przykryty oponczą,
Kontener **BK2** – kontener do przewozu luzem zamknięty,
Kontener **BK3** – kontener do przewozu luzem elastyczny,
Kontener **CSC** – kontener spełniający wymagania Międzynarodowej Konwencji o Bezpiecznych Kontenerach (może być to kontener BK1 lub BK2).

Kontenery CSC są zatwierdzane przez właściwe władze (w Polsce jest to Polski Rejestr Statków) i muszą przechodzić cyklicznie – co 5 lat badania okresowe. Na takim kontenerze umieszcza się tabliczkę znamionową z napisem „CSC Safety Approval” oraz datę jego produkcji, a także datę kolejnego badania okresowego. Kontenery BK1 i BK2, które nie posiadają certyfikatu CSC także muszą zostać zatwierdzone, lecz podmiotem dopuszczającym je do użytkowania jest Transportowy Dozór Techniczny. Takimi kontenerami mogą być: pojemniki, kontenery do przewozu luzem, kontenery na rolkach, wózki, nadwozia wymienne, kontenery korytowe, skrzynie ładunkowe pojazdów. Kontenery BK3 także muszą przejść odpowiednie badania, po których umieszcza się na nich znak certyfikacyjny kontenera BK3 wydany przez TDT.

Od kierującego przewożącego towary niebezpieczne luzem wymaga się okazania podczas kontroli następujących dokumentów:

- dokumenty przewozowe obejmujące wszystkie przewożone towary niebezpieczne,
- instrukcje pisemne dla każdego członka załogi,
- zaświadczenie ADR o przeszkoleniu kierowcy,
- dokumenty ze zdjęciem (potwierdzającego tożsamość) każdego członka załogi,
- certyfikat pakowania kontenera lub pojazdu – wymagany przed przewozem morskim.

Pojazdy przewożące towary niebezpieczne luzem powinny spełniać wymagania wynikające z przepisów szczegółowych BK lub VC i AP. Taki pojazd podlega jedynie okresowym badaniom technicznym wykonywanym przez okręgową stację kontroli pojazdów.

Zabrania się wykonywania przewozu towarów niebezpiecznych, które mogą niebezpiecznie reagować z materiałami, z których wykonany jest kontener, pojazd, wyposażenie itp. Kontenery, nadwozia pojazdów powinny być w taki sposób zamknięte, aby w normalnych warunkach przewozu ich zawartość nie wydostała się na zewnątrz.

Kontener powinien być oznakowany:

- na czterech bocznych ścianach nalepkami ostrzegawczymi właściwymi dla danego materiału niebezpiecznego oraz gdy jest to wymagane znakiem towaru, który zagraża środowisku wodnemu,

- umieszczonymi na dwóch bocznych ścianach kontenera, równolegle do osi podłużnej pojazdu tablicami barwy pomarańczowej z numerami rozpoznawczymi zagrożenia i numerami UN.

Jednostka transportowa powinna być oznakowana tablicami pomarańczowymi bez numerów z przodu i z tyłu pojazdu prostopadłe do osi podłużnej pojazdów. Podczas przewozu tylko jednego towaru niebezpiecznego tablice na bokach kontenerów nie są wymagane pod warunkiem, że z przodu i z tyłu jednostki transportowej umieszczono tablice z numerami rozpoznawczymi zagrożenia i numerami UN. Nalepki ostrzegawcze i znaki powinny być umieszczone na bokach i z tyłu pojazdu.

Oznakowanie pojazdów ADR w przewozie luzem

W przypadku powyżej stosujemy:

- gładkie tablice barwy pomarańczowej – jedna z przodu, druga z tyłu jednostki transportowej, prostopadłe do osi podłużnej pojazdu,
- tablice barwy pomarańczowej z numerami rozpoznawczymi zagrożenia i numerami UN – na dwóch bokach pojazdu równolegle do osi podłużnej pojazdu,
- duże nalepki właściwe dla danego towaru niebezpiecznego oraz duże znaki dla towaru zagrażającego środowisku – na dwóch bokach i z tyłu pojazdu.

Możliwe jest również zastosowanie alternatywnego oznakowania:

Alternatywne oznakowanie pojazdów ADR w przewozie luzem

Jednostkę transportową z przodu i z tyłu możemy oznaczyć tablicami barwy pomarańczowej z numerami rozpoznawczymi zagrożenia i numerami UN. Tym samym

można zrezygnować z umieszczania jakiejkolwiek tablicy barwy pomarańczowej po obu bokach pojazdu. Duże nalepki oraz duże znaki stosujemy dokładnie tak samo w obydwu przypadkach.

Oznakowanie jednostki transportowej przewożącej kontener

W przypadku zobrazowanym powyżej stosujemy:

- gładkie tablice barwy pomarańczowej – jedna z przodu, druga z tyłu jednostki transportowej, prostopadłe do osi podłużnej pojazdu,
- tablice barwy pomarańczowej z numerami rozpoznawczymi zagrożenia i numerami UN – na dwóch bocznych ścianach kontenera równoległe do osi podłużnej pojazdu,
- duże nalepki właściwe dla danego towaru niebezpiecznego oraz duże znaki dla towaru zagrażającego środowisku – **na czterech bocznych ścianach kontenera**.

Alternatywne oznakowanie jednostki transportowej przewożącej kontener

Jednostkę transportową z przodu i z tyłu można oznaczyć tablicami barwy pomarańczowej z numerami rozpoznawczymi zagrożenia i numerami UN. Rezygnujemy wtedy z umieszczania jakiejkolwiek tablicy barwy pomarańczowej na dwóch bocznych ścianach kontenera. Duże nalepki oraz duże znaki stosujemy dokładnie tak samo w obydwu przypadkach – umieszczając je na czterech bocznych ścianach kontenera.

Rozdział 12.

Przewóz w cysternach

Przewóz towarów niebezpiecznych w cysternach to przewóz towarów niebezpiecznych inny niż w sztukach przesyłek lub luzem. Jest realizowany w:

- pojazdach cysternach (cysternach stałych),
- pojazdach bateriach,
- cysternach odejmowalnych,
- kontenerach – cysternach,
- cysternach przenośnych,
- wieloelementowych kontenerach do gazu (MEGC).

Cysterna

Pojazd – bateria

Kontener – cysterna

MEGC

Towar niebezpieczny może być przewożony za pomocą cystern, jeśli w tabeli A umowy ADR w kolumnie nr 12 wskazano kod cysterny (dotyczy cystern stałych, kontenerów-cystern, cystern odejmowalnych lub literą M – pojazdach bateriach i MEGC) albo w kolumnie nr 10 wskazano instrukcję T – dozwolony jest przewóz

w cysternie przenośnej. W kolumnie nr 14 wskazany jest rodzaj pojazdu, jaki należy użyć do przewozu cysterny: AT lub FL, a w przypadku materiałów wybuchowych EX/III. Pojazd FL to pojazd samochodowy lub przyczepa przeznaczony do przewozu cieczy łatwopalnych o temperaturze zapłonu nie wyższej niż 60 °C w cysternach o pojemności powyżej 1 m³ lub zbiornikach przenośnych o pojemności powyżej 3 m³. Pojazd EX/III to pojazd do przewozu materiałów wybuchowych o dużym ryzyku, wymagających specjalnej ochrony i konstrukcji wzmocnionej.

Pojazd AT to pojazd przeznaczony do przewozu towarów niebezpiecznych w cysternach, pojazdach-bateriach, kontenerach-cysternach lub zbiornikach przenośnych o pojemności powyżej 1 m³ (lub 3 m³ w przypadku kontenerów-cystern), które nie spełniają kryteriów dla pojazdów typu FL lub EX/III.

Pojazd MEMU – to jeden z najbardziej specyficznych i technicznie zaawansowanych typów pojazdów w systemie ADR – używany w przemyśle materiałów wybuchowych i górnictwym. MEMU (Mobile Explosives Manufacturing Unit) to mobilna jednostka produkcyjna materiałów wybuchowych, czyli pojazd lub zespół pojazdów wyposażony w urządzenia do produkcji, mieszania i ładowania materiałów wybuchowych oraz w zbiorniki lub pojemniki do przewozu składników wyjściowych (np. azotan amonu, oleje paliwowe, emulsje, itp.). Jednostka ta składa się z cystern, kontenerów do przewozu luzem, specjalnych przedziałów ładunkowych do przewozu materiałów niebezpiecznych w sztukach przesyłek.

Przepisy szczególne dotyczące cystern ADR są zróżnicowane, tj. przepisy „**TU**” dotyczą eksploatacji, a ich wyjaśnienie zostało podane w 4.3.5 Umowy ADR, natomiast pozostałe przepisy szczególne zostały wyjaśnione w 6.8.4 Umowy ADR i odpowiednio zróżnicowane:

- „**TA**” – zatwierdzenie typu,
- „**TC**” – konstrukcja,
- „**TE**” – wyposażenie,
- „**TT**” – badania,
- „**TM**” – oznakowanie.

Cysterna ADR		Pojazd do przewozu w cysternie	Kategoria transportowa (Kod ograniczeń przewozu przez tunele)	Przepisy szczególne dotyczące:				Numer rozpoznawczy zagrożenia	Numer UN	Name and description
Kod cysterny	Przepisy szczególne			przewozu szlak przesyłek	przewozu luzem	załadunku, rozładunku, manipulowania ładunkiem	postępowania			
4.3	4.3.5 6.8.4	9.1.1.2	1.1.3.6 (8.6)	7.2.4	7.3.3	7.5.11	8.5	5.3.2.3		3.1.2
(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(1)	(2)
LGBF		FL	3 (D/E)	V12			S2	30	1201	FUSEL OIL
LGBF		FL	3 (D/E)	V12			S2	30	1202	GAS OIL or DIESEL FUEL or HEATING OIL, LIGHT (flash-point not more than 60 °C)

Numer UN	Nazwa i opis	Klasa	Kod klasyfikacyjny	Grupa pakowania	Nalepki	Przepisy szczególne	Ilości ograniczone	Ilości wyłączone	Pakowanie			Cysterny przenośne i kontenery do przewozu luzem	
									Instrukcje pakowania	Przepisy szczególne	Pakowanie razem	Instrukcje	Przepisy szczególne
	3.1.2	2.2	2.2	2.1.1.3	5.2.2	3.3	3.4	3.5.1.2	4.1.4	4.1.4	4.1.10	4.2.5.2 7.3.2	4.2.5.3
(1)	(2)	(3a)	(3b)	(4)	(5)	(6)	(7a)	(7b)	(8)	(9a)	(9b)	(10)	(11)
1201	OLEJ FUZLOWY	3	F1	III	3		5 L	E1	P001 IBC03 LP01 R001		MP19	T2	TP1
1202	OLEJ NAPĘDOWY lub OLEJ GAZOWY lub OLEJ OPALOWY LEKKI (o temperaturze zapłonu nie wyższej niż 60 °C)	3	F1	III	3	640K 664	5 L	E1	P001 IBC03 LP01 R001		MP19	T2	TP1

Pojazdy FL i AT muszą spełniać dodatkowe wymagania konstrukcyjne:

Rodzaj wyposażenia	AT	FL
Instalacja elektryczna	Powinna być zaprojektowana, wykonana i zabezpieczona w taki sposób, aby w normalnych warunkach przewozu nie była przyczyną niezamierzonego zapłonu lub zwarcia	
Przewody elektryczne	Nie mogą być obciążane powyżej natężenia prądu, na który zostały zaprojektowane oraz odpowiednio izolowane	
Zabezpieczone dodatkowe przewodów	W warunkach normalnego przewozu instalacja umieszczona za tylną ścianą kabiny powinna być tak zaprojektowana, wykonana i zabezpieczona nie była przyczyną niezamierzonego zapłonu	
Bezpieczniki i wyłączniki	Obwody powinny być zabezpieczone bezpiecznikami topikowymi lub wyłącznikami automatycznymi	

Akumulatory	Zaciski akumulatorów muszą być izolowane elektrycznie i umieszczony w wentylowanej obudowie	
Oświetlenie	Nie można stosować źródeł światła z trzonkiem i gwintem	
Połączenia elektryczne pomiędzy pojazdami	Muszą być tak zaprojektowane, aby zapobiec wnikaniu wilgoci i zanieczyszczeń oraz zapobiec przypadkowemu rozłączeniu	
Odłączanie zasilania od obwodów elektrycznych	Nie dotyczy	W kabinie kierowcy w miejscu łatwo dostępnym i wyraźnie oznaczonym powinno być zainstalowane urządzenie sterujące ułatwiające odłączanie zasilania
Obwody stale zasilane	Nie dotyczy	Elementy instalacji elektrycznej powinny być przystosowane do pracy w strefach niebezpiecznych, a tachograf dopuszczony do stosowania z oznakowaniem Ex
Układ hamulcowy	Nie są dozwolone przyczepy z układem hamulcowym z odzyskiem energii lub elektrycznym układem napędowym	
ABS	Pojazdy o DMC powyżej 16t muszą być wyposażone w układ ABS kategorii 1	
Układ hamowania długotrwałego (zwalniacz)	Pojazdy o DMC powyżej 16t muszą być wyposażone w zwalniacz, który spełnia wymagania określone w badaniu Typu IIA	
Zbiornik na paliwa	W przypadku wycieku, w normalnych warunkach przewozu paliwo powinny spływać na podłoże bez możliwości kontaktu z gorącymi elementami pojazdu lub ładunkiem, spełniać wymogi Regulaminów ONZ nr 34, 67 i 110	
Silnik	Silnik ma być tak wyposażony i umieszczony, aby nie narażał ładunku na nagrzewanie lub zapalenie	
Układ wydechowy	Nie dotyczy	Układ wydechowy ma być tak wyposażony i umieszczony, aby nie narażał ładunku na nagrzewanie lub zapalenie
Elektryczny układ napędowy	Powinien spełniać wymagania Regulaminu ONZ nr 100	
Wodorowe ogniwo paliwowe	Powinien spełniać wymagania Regulaminu ONZ nr 134	
Ogrzewanie spalinowe	Ogrzewanie spalinowe powinno być tak rozmieszczone, aby nie narażał ładunku na nagrzewanie lub zapalenie oraz spełniało wymagania Regulaminu ONZ nr 122	
Ogranicznik prędkości	Ogranicznik powinien być ustawiony w taki sposób, aby po uwzględnieniu jego technicznej tolerancji pojazd nie mógł przekroczyć prędkości 90 km/h	
Urządzenie sprzęgające pojazd samochodowy i przyczepę	Powinien spełniać wymagania Regulaminu ONZ nr 55	

Połączenie elektryczne elementów pojazdu z jego masą – podwoziem	Nie dotyczy	Zbiornik powinien posiadać co najmniej jeden wyraźnie oznaczony punkt uziemiający
Zabezpieczenie tyłu pojazdu	Obowiązkowe wyposażenie w zderzak na całej szerokości pojazdu zabezpieczający przed uderzeniem z tyłu	
Dodatkowe wyposażenie	Nie dotyczy	Wymagany jest automatyczny system gaśniczy komory silnikowej

Czteroelementowy kod cysterny, zawarty w kolumnie 12 tabeli A umowy ADR, określa minimalne wymagania dla cysterny przeznaczonej do transportu danego materiału. Jeśli dla danego towaru nie podano kodu, jego przewóz w cysternach jest zabroniony. Obecność kodu dla materiałów stałych (S) i ciekłych (L) oznacza, że substancja może być transportowana zarówno w formie stałej, jak i płynnej (stopionej). Jeśli natomiast dla materiałów stałych podany jest wyłącznie kod dla cieczy (L), przewóz jest dozwolony jedynie w stanie ciekłym (stopionym). Znak „+” przy kodzie cysterny oznacza, że każde inne użycie cysterny niż przewidziane w standardowym kodzie jest dopuszczalne wyłącznie na podstawie zapisu w świadectwie zatwierdzenia typu.

Klasa 2 – gazy (według klasyfikacji towarów niebezpiecznych ADR)

Część	Opis	Kod cysterny
1	Typ cystern, pojazd – baterii lub MEGC	C – cysterna, pojazd-bateria lub MEGC dla gazów sprężonych P – cysterna, pojazd-bateria lub MEGC dla gazów skroplonych lub rozpuszczonych R – cysterna dla gazów skroplonych, schłodzonych
2	Ciśnienie obliczeniowe	X – wartość minimalnego odpowiedniego ciśnienia próbnego 22 – minimalne ciśnienie obliczeniowe w barach
3	Otwory	B – cysterna z dolnymi otworami do napełniania i opróżniania z trzema zamknięciami lub cysterna, pojazd-bateria lub MEGC z otworami poniżej poziomu fazy ciekłej lub gazów sprężonych C – cysterna z górnymi otworami do napełniania i rozładunku z trzema zamknięciami, tylko z otworami wyczystkowymi poniżej powierzchni cieczy D – cysterna z górnymi otworami do napełniania i rozładunku z trzema zamknięciami, albo pojazd-bateria lub MEGC bez otworów poniżej powierzchni cieczy
4	Zawory/urządzenia bezpieczeństwa	N – cysterna, pojazd-bateria lub MEGC z zaworami bezpieczeństwa, która nie jest zamknięta hermetycznie H – cysterna, pojazd-bateria lub MEGC zamknięta hermetycznie
Symbol (M) umieszczony po kodzie cysterny oznacza, że materiał może być również przewożony w pojazdach-bateriach lub MEGC.		
Symbol (+) umieszczony po kodzie cysterny oznacza, że alternatywne używanie cysterny dozwolone jest wtedy, kiedy zostało to oznaczone w świadectwie dopuszczenia.		

Klasa 1 i od 3 do 9 (według klasyfikacji towarów niebezpiecznych ADR)

Część	Opis	Kod cysterny
1	Typ cystern, pojazdu – baterii lub MEGC	L – cysterny dla materiałów w postaci ciekłej (ciekłe lub stałe dostarczone do przewozu w stanie stopionym) S – cysterny dla materiałów w postaci stałej (sympkie lub granulowane)
2	Ciśnienie obliczeniowe	G – minimalne ciśnienie obliczeniowe zgodnie z ogólnymi wymogami ujętymi w poszczególnym zapisie lub 1,5; 2,65; 4; 10; 15 lub 21 – minimalne ciśnienie obliczeniowe w barach
3	Otwory	A – cysterna z dolnymi otworami do napełniania i rozładunku z dwoma zamknięciami B – cysterna z dolnymi otworami do napełniania i rozładunku z trzema zamknięciami C – cysterna z górnymi otworami do napełniania i rozładunku, tylko z otworami wyczyszkowymi poniżej powierzchni materiału ciekłego D – cysterna z górnymi otworami do napełniania i rozładunku bez otworów poniżej powierzchni materiału ciekłego
4	Zawory/urządzenia bezpieczeństwa	V – cysterna z systemem wentylacyjnym, ale bez przerywacza płomienia lub cysterna nie została sprawdzona na ciśnienie wybuchu F – cysterna z systemem wentylacyjnym wyposażonym w przerywacz płomienia lub dowodem sprawdzenia cysterny na ciśnienie wybuchu N – cysterna bez urządzenia oddechowego i niezamykana hermetycznie H – cysterny zamykane hermetycznie.

Hierarchia cystern

Kod cysterny	Pozostałe kody cystern dopuszczonych do przewozu materiałów stosownie do tych kodów
C*BN	C#BN, C#CN, C#DN, C#BH, C#CH, C#DH
C*BH	C#BH, C#CH, C#DH
C*CN	C#CN, C#DN, C#CH, C#DH
C*CH	C#CH, C#DH
C*DN	C#DN, C#DH
C*DH	C#DH
P*BN	P#BN, P#CN, P#DN, P#BH, P#CH, P#DH
P*BH	P#BH, P#CH, P#DH
P*CN	P#CN, P#DN, P#CH, P#DH
P*CH	P#CH, P#DH
P*DN	P#DN, P#DH

P*DH	P#DH
R*BN	R#BN, R#CN, R#DN
R*CN	R#CN, R#DN
R*DN	R#DN

Klasa 2

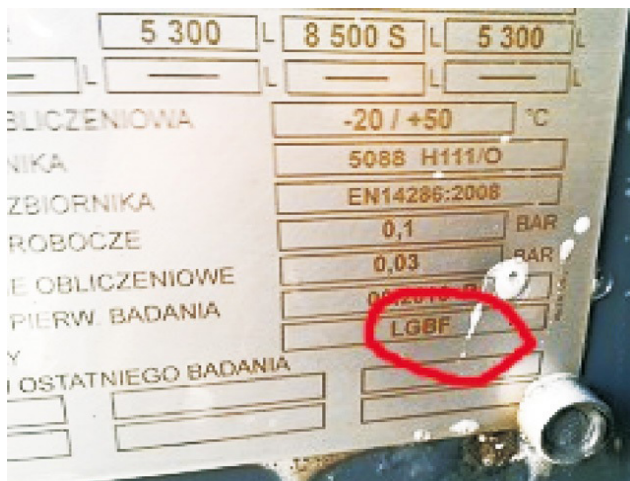
Kolumna **Kod cysterny** wskazuje typ cysterny odpowiadający najmniej rygorystycznym przepisom dla cystern (wskazany w kol. 12, 3.2. tabela A Umowa ADR). Kody cystern, które zostały również dopuszczone do przewozu danego materiału podano w kolumnie obok. Znak przedstawiony jako # powinien być równy lub większy niż znak przedstawiony jako *.

Klasa 1 i od 3 do 9

Zamiana cystern może nastąpić tylko wówczas, gdy nowa cysterna będzie charakteryzować się poziomem bezpieczeństwa co najmniej równym cysternie przewidzianej w ADR. Hierarchia cystern dla towarów klasy 1 i 3-9 kształtuje się następująco:

- typ S<L,
- ciśnienie obliczeniowe $G<1,5<2,65<4<10<15<21$,
- otwory $A<B<C<D$,
- zawory lub urządzenia bezpieczeństwa $V<F<N<H$.

Dla przykładu można wskazać, że cysterna o kodzie L15CN jest dopuszczona do przewozu materiału, dla którego przewidziano cysternę o niższym kodzie L4BN lub LGBN.

Tabliczka znamionowa cysterny z zaznaczonym kodem cysterny

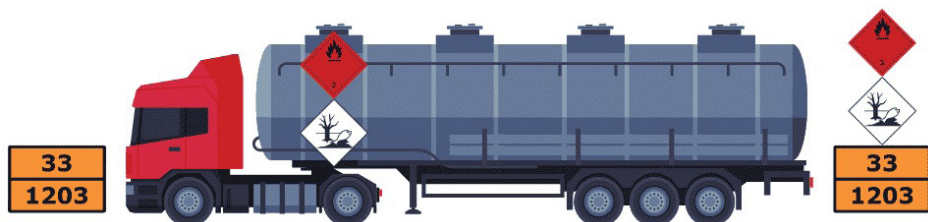
PRZYKŁAD

Olej napędowy (nr UN 1202) jest dopuszczony do przewozu w cysternach, ponieważ w kolumnie nr 12 tabeli A jest wpisany kod cysterny LGBF. Dlatego pojazd-cysterna (czy też kontener-cysterna) użyty do przewozu tego niebezpiecznego towaru musi posiadać co najmniej ten kod cystern, który można odczytać z tabliczki znamionowej.

Każda cysterna o niższym kodzie w dowolnej części jest niedozwolona do przewozu tego niebezpiecznego towaru, np.: SGBF, LGAV itp.

Cysternę można napełniać tylko i wyłącznie towarami niebezpiecznymi, które są dozwolone dla danej cysterny zgodnie z jej kodem lub zgodnie z wytycznymi zawartymi w punkcie 10.2. Świadectwa Dopuszczenia Pojazdów do Przewozu Niektórych Towarów Niebezpiecznych wystawione dla tego pojazdu.

Oznakowanie pojazdów ADR przy przewozie w cysternach, gdy przewożony jest jeden towar niebezpieczny:

Ryc. 34. Przykładowe oznakowanie cysterny (jeden towar niebezpieczny)

W powyższej sytuacji stosujemy:

- tablice barwy pomarańczowej z numerami rozpoznawczymi zagrożenia i numerami UN – jedna z przodu, druga z tyłu jednostki transportowej, prostopadłe do osi podłużnej pojazdu,
- duże nalepki właściwe dla danego towaru niebezpiecznego oraz duże znaki dla towaru zagrażającego środowisku – na obu bokach pojazdu oraz z tyłu.

Nieco inaczej wygląda oznakowanie pojazdów ADR przewożących w cysternie **różne towary niebezpieczne**:

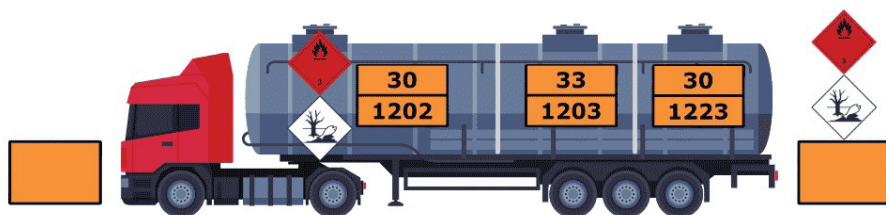

Ryc. 35. Przykładowe oznakowanie cysterny (różne towary niebezpieczne)

W powyższym przypadku stosujemy:

- tablice barwy pomarańczowej z numerami rozpoznawczymi zagrożenia i numerami UN – **na obu bokach każdej komory cysterny**, umieszczone równoległe do osi podłużnej pojazdu,
- gładkie tablice barwy pomarańczowej – jedna z przodu, druga z tyłu jednostki transportowej, umieszczone prostopadłe do osi podłużnej pojazdu,
- duże nalepki właściwe dla danego towaru niebezpiecznego oraz duże znaki dla towaru zagrażającego środowisku – **na obu bokach każdej komory cysterny** oraz z tyłu pojazdu, gdzie muszą znaleźć się w sumie wszystkie wzory nalepek umieszczone na bokach wszystkich komór cysterny.

Oznakowanie pojazdów ADR przewożących paliwa w cysternach

Ryc. 36. Przykładowe oznakowanie cysterny (różne paliwa)

W powyższym przypadku stosujemy:

- tablice barwy pomarańczowej z numerami rozpoznawczymi zagrożenia i numerami UN –**na obu bokach każdej komory cysterny**, umieszczone równoległe do osi podłużnej pojazdu;

- gładkie tablice barwy pomarańczowej – jedna z przodu, druga z tyłu jednostki transportowej, umieszczone prostopadle do osi podłużnej pojazdu;
- duże nalepki właściwe dla danego towaru niebezpiecznego oraz duże znaki dla towaru zagrażającego środowisku – na obu bokach **jednej komory** cysterny oraz z tyłu pojazdu.

Wyjątek ten pozwala więc na to, by nie powtarzać oznakowania nalepkami i znakami na każdej komorze cysterny. Z tego uproszczenia możemy skorzystać przewożąc następujące towary niebezpieczne:

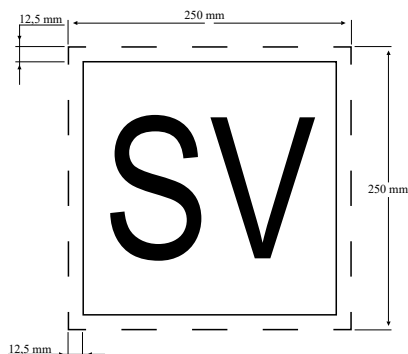
- UN 1202 – olej napędowy, olej opałowy lekki lub olej gazowy,
- UN 1203 – bezyna silnikowa,
- UN 1223 – nafta lotnicza,
- paliwo lotnicze sklasyfikowane jako UN 1268 – produkty naftowe I.N.O.,
- UN 1863 – paliwo lotnicze do silników turbinowych.

Oznakowanie cystern do przewozu gazów wyposażonych w zawory bezpieczeństwa (zmiana w roku 2023)

Nowelizacja przepisów Umowy ADR, wprowadzona w 2023 roku, wprowadziła wymóg stosowania dodatkowego oznakowania na cysternach przewożących gazy. Jeśli cysterna posiada zawory bezpieczeństwa, należy umieścić na niej nowy znak zgodny z określonym wzorem.

Znak SV z angielskiego „Safety valve mark” oznacza, że cysterny wyposażone są w zawory bezpieczeństwa zgodnie z 6.8.3.2.9.1. do 6.8.3.2.9.5 i powinny być oznakowane zgodnie z 6.8.3.2.9.6.3. do 6.8.3.2.9.6.6 umowy ADR.

Znak ma mieć kształt białego kwadratu o minimalnym rozmiarze 250 mm × 250 mm. Wewnątrz kwadratu znajduje się czarna linia, która jest równoległa do zewnętrznej krawędzi znaku i znajduje się w odległości około 12,5 mm od niej. Na znaku widnieją czarne litery „SV”, które mają minimalną wysokość 120 mm i minimalną grubość linii 12 mm.

Oznakowanie cystern do przewozu gazów wyposażonych w zawory bezpieczeństwa

Zgodnie z przepisem 6.8.3.2.9.6.4 znak dla cystern odejmowalnych oraz dla kontenerów-cystern o pojemności do 3 000 litrów dopuszcza się zmniejszenie znaku do wymiarów nie mniejszych niż 120 mm × 120 mm. Znak powinien mieć czarną linię wewnętrzną, równoległą do zewnętrznej krawędzi znaku i oddaloną od niej o około 6 mm. Litery „SV” powinny być czarne, mieć co najmniej 60 mm wysokości i co najmniej 6 mm szerokości linii.

Znaki powinny być umieszczone **po obu bokach i z tyłu cystern stałych (pojazdów-cystern)** oraz **po obu bokach i na obu dennicach cystern odejmowalnych**. Dla **kontenerów-cystern** znaki powinny być umieszczone **po obu bokach i na obu dennicach kontenerów-cystern**. W przypadku kontenerów-cystern o pojemności **nie większej niż 3 000 litrów** znaki mogą być umieszczone **po obu bokach lub na obu dennicach**.

Cysterny stałe (pojazdy-cysterny) oraz cysterny odejmowalne, które są już wyposażone w zawory bezpieczeństwa spełniające wymagania 6.8.3.2.9 obowiązujące od 1 stycznia 2023 r., nie muszą posiadać znaków zgodnych z 6.8.3.2.9.6 do czasu następnego badania pośredniego lub okresowego po 31 grudnia 2023 r., to zapis zawarty w przepisie przejściowym umowy ADR dotyczącym przewozu towarów niebezpiecznych drogą lądową. Oznacza to, że cysterny te mogą nadal być używane bez konieczności zmiany oznakowania, pod warunkiem że spełniają pozostałe wymagania techniczne i bezpieczeństwa.

Komory cystern lub cysterny, w których przewożone są materiały ciekłe, w tym także gazów skroplonych o pojemności powyżej 7500 l, które nie są podzielone przegrodami lub falochronami powinny być napełnione nie mniej niż 80% lub nie więcej niż do 20% swojej pojemności, co ułatwi zachowanie stateczności pojazdu przez ograniczyć falowanie cieczy. Kolejny wymagany przepisami czynnik zapewniający stateczność pojazdu polega na zachowaniu warunku, aby całkowita szerokość

powierzchni oparcia o podłoże (odległość pomiędzy zewnętrznymi punktami styku podłoża z lewą i prawą oponą tej samej osi) musiała być równa co najmniej 90% wysokości środka ciężkości dla obciążonego pojazdu-cysterny.

Pojazd przewożący materiały niebezpieczne w cysternach podlega nie tylko okresowym ale także dodatkowym badaniom technicznym, które należy wykonać w okręgowej stacji kontroli pojazdów. Wydane przez diagnostę zaświadczenia o pozytywnym zakończeniu badania technicznego w zakresie zgodności z wymaganiami ADR jest niezbędnym dokumentem, aby uzyskać świadectwo dopuszczenia pojazdu do przewozu niektórych towarów niebezpiecznych. Świadectwo dopuszczenia pojazdu do przewozu niektórych towarów niebezpiecznych

Każda cysterna powinna być oznakowana odporną na korozję, trwale przymocowaną do cysterny tabliczkę znamionową z następującymi informacjami:

- numer zatwierdzenia typu,
- nazwa lub znak wytwórcy,
- numer fabryczny,
- rok produkcji,
- ciśnienie manometryczne,
- zewnętrzne ciśnienie obliczeniowe,
- pojemność zbiornika,
- datę i rodzaj ostatniego badania (okresowego lub pośredniego). Badanie okresowe polega na sprawdzeniu wielu elementów stanu wewnętrznego i zewnętrznego cysterny, a data jego wykonania umieszczona jest na tabliczce znamionowej z literą „P”. W połowie okresu pomiędzy kolejnymi badaniami okresowymi przeprowadzić należy badanie pośrednie – zaznacza się jej datę wykonania z literą „L”.

Podczas przewożenia towarów niebezpiecznych w cysternach wymaga się od kierującego posiadanie następujących dokumentów:

- dokument przewozowy obejmujący wszystkie przewożone towary niebezpieczne,
- instrukcje pisemne ADR dla każdego członka załogi,
- dokumenty ze zdjęciem (potwierdzającego tożsamość) każdego członka załogi,
- zaświadczenie ADR kierowcy o przeszkoleniu kierowcy (obejmujący również kurs specjalistyczny w zakresie przewozu w cysternach),
- świadectwo dopuszczenia pojazdów do przewozu niektórych towarów niebezpiecznych – dla każdego pojazdu wchodzącego w skład jednostki transportowej,
- w przypadku przewozu materiałów samoreaktywnych klasy 4.1 lub nadtlenu organicznych klasy 5.2 – kopia świadectwa dopuszczenia przez właściwą władzę zawierającą warunki przewozu.

Rozdział 13.

Dokumenty wymagane przy przewozie towarów niebezpiecznych

Przewóz towarów niebezpiecznych zgodnie z umową ADR wymaga nie tylko właściwych pojazdów i procedur, lecz przede wszystkim pełnej dokumentacji. Aby realizować taki transport, konieczne jest dopełnienie wszystkich formalności. Odpowiedzialność za zgodność dokumentacji w tej sytuacji spoczywa zarówno na nadawcy, przewoźniku, jak i odbiorcy ładunku.

Dokument przewozowy ADR – „list przewozowy”

Musi zawierać:

- numer UN poprzedzony literami „UN”,
- prawidłową nazwę przewozową, uzupełnioną, jeżeli jest to wymagane,
- nazwą techniczną podaną w nawiasach, jeżeli jest to wymagane,
- dla materiałów i przedmiotów klasy 1: kod klasyfikacyjny,
- dla materiałów promieniotwórczych klasy 7: numer klasy – „7”,
- dla baterii UN 3090, 3091, 3480 3481, 3551 oraz 3552, jak również dla pojazdów zasilanych bateriami o numerach UN 3556, 3557 i 3558: numer klasy „9”,
- grupę pakowania, jeżeli została przypisana do danego materiału, która może być poprzedzona literami „PG” (np. „PG II”) lub literami odpowiadającymi zapisom „Grupa Pakowania”,
- liczbę i określenie sztuk przesyłek, jeżeli występują,
- całkowitą ilość każdego z towarów niebezpiecznych mającego odrębny numer UN,
- w przypadku stosowania przepisu 1.1.3.6., w dokumencie przewozowym należy podać całkowitą ilość oraz wartość obliczoną towarów niebezpiecznych każdej kategorii transportowej,
- nazwę i adres nadawcy,
- nazwę i adres odbiorcy (odbiorców). W przypadku, gdy towary niebezpieczne przeznaczone są dla odbiorców nieznanych w chwili rozpoczęcia przewozu, zapis „Sprzedaż obwoźna”,
- dla przewozu obejmującego przewóz przez tunele z ograniczeniami przewozu – kod ograniczeń przewozu przez tunele podany w nawiasach wielkimi literami.

Przykłady:

„UN 1098 – alkohol allilowy, 6.1. (3), I, (C/D)” lub

„UN 1098 – alkohol allilowy, 6.1. (3), GP I, (C/D)”.

Jeżeli przewożone są odpady zawierające towary niebezpieczne to prawidłowa nazwa przewozowa powinna być poprzedzona wyrazem „ODPAD”:

„UN 1230 – odpad metanol, 3 (6.1.), II, (D/E)”

lub

„UN 1993 – odpad materiał zapalny ciekły I.N.O. (toluen i alkohol etylowy), 3, II, (D/E)”

Dokument potwierdzający tożsamość każdego członka załogi pojazdu, zawierający fotografię – dokumentem tym może być np. dowód osobisty, paszport, karta pobytu, prawo jazdy itp.

Świadectwo dopuszczenia pojazdu do przewozu niektórych towarów niebezpiecznych określone w rozdziale 9.1.3 ADR, dla każdej jednostki transportowej lub każdego wchodzącego w jej skład pojazdu, nazywane często „świadectwem z czerwonym paskiem”, które w Polsce wydaje Dyrektor Transportowego Dozoru Technicznego. Jest wymagane dla pojazdów:

- EX/II i EX/III – przewóz materiałów wybuchowych,
- AT i FL – przewóz w cysternach,
- MEMU.

Zaświadczenie ADR o przeszkoleniu kierowcy określone w rozdz. 8.2.1. wymagane przy przewozie towarów niebezpiecznych w ilościach wymagających oznakowania jednostki transportowej tablicami barwy pomarańczowej.

Kopia świadectwa dopuszczenia przez właściwą władzę do wykonywania operacji transportowych jeżeli jest ona wymagana na podstawie przepisów 5.4.1.2.1. (c), 5.4.1.2.1. (d) lub 5.4.1.2.3.3 przy przewozie niektórych towarów niebezpiecznych klas 1, 4.1, 5.2 i 7.

Instrukcje pisemne ADR

Instrukcje pisemne zawierają procedury postępowania w razie wypadku, wycieku, pożaru lub kontaktu z substancją. Są one kluczowe dla bezpieczeństwa przewozu towarów niebezpiecznych. Muszą być dostępne w pojeździe w języku zrozumiałym dla kierowcy.

Dodatkowe wskazówki dla członków załogi pojazdu dotyczące charakterystyki zagrożeń stwarzanych przez towary niebezpieczne określonej klasy oraz czynności zależnych od zaistniałych okoliczności		
Nalepki ostrzegawcze	Charakterystyka zagrożeń	Wskazówki dodatkowe
(1)	(2)	(3)
Materiały wybuchowe i przedmioty z materiałami wybuchowymi 1.5 1.6 1.6	Mogą posiadać różne właściwości powodujące efekty takie, jak wybuch masowy, rozrzut odłamków, intensywny ogień / promieniowanie ciepłe, świecenie, huk lub wydzielanie dymu. Są wrażliwe na wstrząsy i/lub uderzenia i/lub ciepło.	Schronić się i pozostać z dala od okien.
Materiały wybuchowe i przedmioty z materiałami wybuchowymi 1.4	Niewielkie zagrożenie wybuchem i pożarem.	Schronić się.
Gazy palne 2.1	Zagrożenie pożarem. Zagrożenie wybuchem. Mogą znajdować się pod ciśnieniem. Zagrożenie działaniem duszącym. Mogą powodować poparzenia lub odmrożenia. Zagrożenie wybuchem w przypadku ogrzania.	Schronić się. Unikać zagłębień terenu.
Gazy niepalne i nietrujące 2.2	Zagrożenie działaniem duszącym. Mogą znajdować się pod ciśnieniem. Mogą powodować odmrożenia. Zagrożenie wybuchem w przypadku ogrzania.	Schronić się. Unikać zagłębień terenu.
Gazy trujące 2.3	Zagrożenie zatruciem. Mogą znajdować się pod ciśnieniem. Mogą powodować oparzenia chemiczne lub odmrożenia. Zagrożenie wybuchem w przypadku ogrzania.	Użyć maski ucieczkowej. Schronić się. Unikać zagłębień terenu.
Materiały zapalne ciekłe 3	Zagrożenie pożarem. Zagrożenie wybuchem. Zagrożenie wybuchem w przypadku ogrzania.	Schronić się. Unikać zagłębień terenu.
Materiały zapalne stałe, materiały samoreaktywne, materiały polimeryzujące i materiały wybuchowe odczulone stałe 4.1	Zagrożenie pożarem. Materiały łatwo zapalne lub zapalne. Mogą zapalić się na skutek działania ciepła, iskier lub otwartego płomienia. Mogą zawierać materiały samoreaktywne, które mogą rozkładać się egzotermicznie w wyniku dostarczenia ciepła, kontaktu z innymi materiałami (takimi jak kwasy, związki metali ciężkich lub aminy), tarcia lub uderzenia. W wyniku rozkładu mogą wydzielać się szkodliwe i palne pary lub gazy lub może nastąpić samozapalenie. Zagrożenie wybuchem w przypadku ogrzania. Zagrożenie wybuchem materiałów wybuchowych odczulonych w przypadku utraty substancji odczulającej.	
Materiały podatne na samozapalenie 4.2	Zagrożenie pożarem wskutek samozapalenia w przypadku uszkodzenia sztuk przesyłek lub uwolnienia się zawartości. Mogą gwałtownie reagować z wodą.	
Materiały wydzielające w zetknięciu z wodą gazy palne 4.3	Zagrożenie pożarem i wybuchem w przypadku kontaktu z wodą.	Uwolniony materiał powinien być utrzymywany w stanie suchym, pod przykryciem.

Dodatkowe wskazówki dla członków załogi pojazdu dotyczące charakterystyki zagrożeń stwarzanych przez towary niebezpieczne określonej klasy oraz czynności zależnych od zaistniałych okoliczności		
Nalepki ostrzegawcze	Charakterystyka zagrożeń	Wskazówki dodatkowe
(1)	(2)	(3)
Materiały utleniające 5.1	Zagrożenie gwałtowną reakcją, pożarem i wybuchem w przypadku kontaktu z materiałami palnymi.	Nie dopuszczać do zmieszania z materiałami zapalnymi lub palnymi (np. trocinami).
Nadtlenki organiczne 5.2	Zagrożenie rozkładem egzotermicznym w podwyższonej temperaturze wskutek kontaktu z innymi materiałami (takimi jak kwasy, związki metali ciężkich lub aminy), tarcia lub uderzenia. W wyniku rozkładu mogą wydzielać się szkodliwe i palne pary lub gazy lub może nastąpić samozapalenie.	Nie dopuszczać do zmieszania z materiałami zapalnymi lub palnymi (np. trocinami).
Materiały trujące 6.1	Zagrożenie zatruciem w wyniku wdychania, kontaktu ze skórą lub połknięcia. Zagrożenie w przypadku przedostania się do środowiska wodnego lub kanalizacji.	Użyć maski ucieczkowej.
Materiały zakaźne 6.2	Zagrożenie zakażeniem. Może spowodować groźną chorobę u ludzi lub u zwierząt. Zagrożenie w przypadku przedostania się do środowiska wodnego lub kanalizacji.	
Materiały promieniotwórcze 7A 7B 7C 7D	Zagrożenie napromienianiem po wchłonięciu i napromienianiem zewnętrznym.	Ograniczyć czas narażenia.
Materiał rozszerzalny 7E	Zagrożenie reakcją łańcuchową.	
Materiały żrące 8	Zagrożenie poparzeniem chemicznym. Mogą gwałtownie reagować ze sobą, z wodą lub z innymi materiałami. Uwolnione materiały mogą wydzielać żrące pary. Zagrożenie w przypadku przedostania się do środowiska wodnego lub kanalizacji.	
Różne materiały i przedmioty niebezpieczne 9 9A	Zagrożenie poparzeniem Zagrożenie pożarem. Zagrożenie wybuchem. Zagrożenie w przypadku przedostania się do środowiska wodnego lub kanalizacji.	

UWAGA 1: W przypadku towarów niebezpiecznych stwarzających więcej niż jedno zagrożenie oraz ładunków mieszanych, stosuje się każdą z określonych dla nich wskazówek.

UWAGA 2: Dodatkowe wskazówki określone w kolumnie (3) tej tabeli, mogą być modyfikowane w celu ich dostosowania do klas towarów niebezpiecznych przeznaczonych do przewożenia oraz użytych środków transportu.

Dodatkowe wskazówki dla członków załogi pojazdu dotyczące charakterystyki zagrożeń stwarzanych przez towary niebezpieczne, określone znakami, oraz czynności zależnych od zaistniałych okoliczności		
Znak (1)	Charakterystyka zagrożeń (2)	Dodatkowe wskazówki (3)
 Materiały zagrażające środowisku	Zagrożenie w przypadku przedostania się do środowiska wodnego lub kanalizacji	
 Materiały o podwyższonej temperaturze	Zagrożenie poparzeniem	Unikać kontaktu z gorącymi częściami jednostki transportowej i z uwolnionym materiałem.

Rozdział 14.

Wypożażenie

Każda jednostka transportowa przewożąca towary niebezpieczne powinna posiadać elementy wyposażenia dla ochrony ogólnej i indywidualnej. Elementy wyposażenia powinny być dobrane odpowiednio do numerów nalepek ostrzegawczych właściwych dla załadowanych towarów. Numery nalepek ostrzegawczych mogą być odczytane z dokumentu przewozowego. W jednostce transportowej powinno być przewożone następujące wyposażenie:

- klin pod koła dla każdego pojazdu, o odpowiednim rozmiarze w stosunku do dopuszczalnej masy całkowitej pojazdu oraz średnicy jego kół,
- dwa stojące znaki ostrzegawcze,
- płyn do płukania oczu (nie jest wymagany w przypadku nalepek ostrzegawczych o numerach 1, 1.4, 1.5, 1.6, 2.1, 2.2 i 2.3).

Dla każdego członka załogi pojazdu:

- kamizelka ostrzegawcza (np. określona w normie EN ISO 20471),
- przenośne urządzenia oświetleniowe, zgodne z przepisami podanymi w 8.3.4.,
- para rękawic ochronnych,
- oraz ochrona oczu (np. okulary ochronne).

Wyposażenie dodatkowe wymagane dla niektórych klas:

- maska ucieczkowa dla każdego członka załogi pojazdu, powinna być przewożona w jednostce transportowej w przypadku numerów nalepek ostrzegawczych 2.3 lub 6.1.

Wyposażenie wymagane w przypadku materiałów stałych i materiałów ciekłych, oznakowanych nalepkami ostrzegawczymi o numerach 3, 4.1, 4.3, 8 lub 9.

- łopata,
- osłona otworów kanalizacyjnych,
- pojemnik do zbierania pozostałości.

Pojazdy przewożące towary niebezpieczne powinny być wyposażone w co najmniej 2 gaśnice dla pożarów grupy ABC. Gaśnice muszą być zaplombowane oraz umieszczone w miejscach łatwo dostępnych, a jednocześnie zabezpieczone przed negatywnym oddziaływaniem czynników atmosferycznych. Gaśnice muszą być okresowo kontrolowane (w Polsce co 12 miesięcy), a na każdej gaśnicy powinno być umieszczone oznakowanie wskazujące termin kolejnej kontroli.

DMC jednostki transportowej	Mininalna pojemność całkowitego środka gaśniczego w jednostce transportowej	Mininalna pojemność gaśnicy w kabinie kierowcy	Mininalna pojemność dodatkowej gaśnicy
<= 3,5 t	4 kg	2 kg	2 kg
> 3,5 t <= 7,5 t	8 kg	2 kg	6 kg
> 7,5 t	12 kg	2 kg	6 kg

Towary niebezpieczne wysokiego ryzyka

Przepisy dotyczące ochrony towarów niebezpiecznych określają środki ostrożności podejmowane w celu zminimalizowania ryzyka kradzieży lub użycia towarów niebezpiecznych niezgodnie z ich przeznaczeniem, prowadzącego do zagrożenia ludzi, mienia lub środowiska.

Każdy członek załogi pojazdu przewożącego towary niebezpieczne powinien posiadać przy sobie dokument z fotografią potwierdzający jego tożsamość.

Definicja towarów niebezpiecznych dużego ryzyka:

„Towarami niebezpiecznymi dużego ryzyka” są towary, które mogą być użyte, niezgodnie ze swoim przeznaczeniem, w zamachach terrorystycznych i spowodować w ten sposób poważne następstwa w postaci licznych ofiar, masowych zniszczeń lub szczególnie w przypadku klasy 7, społeczno-ekonomiczną dezorganizację.

Przewoźnicy, nadawcy i inni uczestnicy przewozu biorący udział w przewozie towarów niebezpiecznych dużego ryzyka lub materiałów promieniotwórczych dużego powinni przyjąć, wdrożyć i stosować plan ochrony.

Wykaz towarów niebezpiecznych dużego ryzyka

Towarami niebezpiecznymi dużego ryzyka klas innych niż klasa 7 są towary wskazane w tabeli poniżej, przewożone w ilościach większych niż wskazane w tej tabeli.

Klasa	Podklasa	Materiał lub przedmiot	Ilość		
			Cysterna (l) ^c	Luzem (kg) ^d	Sztuki przesyłek (kg)
1	1.1	Materiały wybuchowe i przedmioty z materiałami wybuchowymi	a	a	0
	1.2	Materiały wybuchowe i przedmioty z materiałami wybuchowymi	a	a	0
	1.3	Materiały wybuchowe i przedmioty z materiałami wybuchowymi grupy zgodności C	a	a	0
	1.4	Materiały wybuchowe i przedmioty z materiałami wybuchowymi: UN: 0104, 0237, 0255, 0267, 0289, 0361, 0365, 0366, 0440, 0441, 0455, 0456, 0500, 0512 i 0513	a	a	0
	1.5	Materiały wybuchowe i przedmioty z materiałami wybuchowymi	0	a	0
	1.6	Materiały wybuchowe i przedmioty z materiałami wybuchowymi	a	a	0
2		Gazy palne nietrujące (kody klasyfikacyjne zawierające wyłącznie litery F lub FC)	3 000	a	b
		Gazy trujące (kody klasyfikacyjne zawierające litery T, TF, TC, TO, TFC lub TOC) z wyłączeniem aerozoli	0	a	0
3		Materiały zapalne ciekłe I i II grupy pakowania	3 000	a	b
		Materiały wybuchowe odczulone ciekłe	0	a	0
4.1		Materiały wybuchowe odczulone stałe	a	a	0
4.2		Materiały I grupy pakowania	3 000	a	b
4.3		Materiały I grupy pakowania	3 000	a	b
5.1		Materiały utleniające ciekłe I grupy pakowania	3 000	a	b
		Nadchlorany, azotan amonu, nawozy na bazie azotanu amonu oraz azotan amonu w emulsji, zawiesinie lub w żelu	3 000	3 000	b
6.1		Materiały trujące I grupy pakowania	0	a	0
6.2		Materiały zakaźne kategorii A (UN 2814 i 2900, z wyjątkiem materiału pochodzenia zwierzęcego) oraz odpady medyczne kategorii A (UN 3549)	a	0	0
8		Materiały żrące I grupy pakowania	3 000	a	b

^a Nie dotyczy.

^b Niezależnie od ilości towarów, przepisy rozdziału 1.10.3 nie mają zastosowania.

^c Wartość umieszczona w tej kolumnie ma zastosowanie tylko wtedy, gdy przewóz w cysternie jest dopuszczony, zgodnie z działem 3.2 tabela A kolumna (10) lub (12). Dla materiałów, które nie są dopuszczone do przewozu w cysternach, instrukcje zawarte w tej kolumnie nie mają zastosowania.

^d Wartość umieszczona w tej kolumnie ma zastosowanie tylko wtedy, gdy przewóz luzem jest dopuszczony zgodnie z działem 3.2 tabela A kolumna (10) lub (17). Dla materiałów, które nie są dopuszczone do przewozu luzem, instrukcje zawarte w tej kolumnie nie mają zastosowania.

Ograniczenia przewozu towaru niebezpiecznego przez tunele określone są kodem wskazanym dla tego towaru w kolumnie (15) w tabeli A w dziale 3.2. Kod ograniczeń przewozu przez tunele podany jest w nawiasie w dolnej części komórki. Znak „(–)” podany zamiast tego kodu oznacza, że towar niebezpieczny nie podlega żadnym ograniczeniom przewozu przez tunele.

Kategoria tunelu powinna być wskazana w formie znaków i sygnałów drogowych przez właściwą władzę.

Znak i sygnał	Kategoria tunelu
Brak znaku	Kategoria tunelu A
Znak z dodatkową tabliczką z literą B	Kategoria tunelu B
Znak z dodatkową tabliczką z literą C	Kategoria tunelu C
Znak z dodatkową tabliczką z literą D	Kategoria tunelu D
Znak z dodatkową tabliczką z literą E	Kategoria tunelu E

Kod ograniczeń przewozu przez tunele dla całego ładunku	Ograniczenie
B	Zakaz przewozu przez tunele kategorii B, C, D i E.
B1000C	Przewóz, gdy masa całkowita netto materiałów wybuchowych na jednostkę transportową - przekracza 1 000 kg: zakaz przewozu przez tunele kategorii B, C, D i E; - nie przekracza 1 000 kg: zakaz przewozu przez tunele kategorii C, D i E.
B/D	Przewóz w cysternie: zakaz przewozu przez tunele kategorii B, C, D i E; Inny przewóz: zakaz przejazdu przez tunele kategorii D i E.
B/E	Przewóz w cysternie: zakaz przewozu przez tunele kategorii B, C, D i E; Inny przewóz: zakaz przewozu przez tunele kategorii E.
C	Zakaz przewozu przez tunele kategorii C, D i E.
C5000D	Przewóz, gdy masa całkowita netto materiałów wybuchowych na jednostkę transportową - przekracza 5 000 kg: zakaz przewozu przez tunele kategorii C, D i E; - nie przekracza 5 000 kg: zakaz przewozu przez tunele kategorii D i E.
C/D	Przewóz w cysternie: zakaz przewozu przez tunele kategorii C, D i E; Inny przewóz: zakaz przewozu przez tunele kategorii D i E.
C/E	Przewóz w cysternie: zakaz przewozu przez tunele kategorii C, D i E; Inny przewóz: zakaz przewozu przez tunele kategorii E.
D	Zakaz przewozu przez tunele kategorii D i E.
D/E	Przewóz luzem lub w cysternie: zakaz przewozu przez tunele kategorii D i E; Inny przewóz: zakaz przewozu przez tunele kategorii E.
E	Zakaz przewozu przez tunele kategorii E.
—	Dozwolony przewóz przez wszystkie tunele (dla UN 2919 i UN 3331, patrz również 8.6.3.1).

UWAGA 1: Na przykład, zakaz przewozu jednostką transportową przewoźcą UN 0161 proch bezdymny, o kodzie klasyfikacyjnym 1.3C i o kodzie ograniczeń przewozu przez tunele C5000D, w ilości 3 000 kg (masa całkowita netto materiału wybuchowego) dotyczy tuneli kategorii D i E.

UWAGA 2: Towary niebezpieczne zapakowane w ilościach ograniczonych, przewożone w kontenerach lub jednostkach transportowych oznakowanych zgodnie z Kodeksem IMDG nie podlegają ograniczeniom przewozu przez tunele kategorii E, jeżeli masa całkowita brutto sztuk przesyłek zawierających towary niebezpieczne zapakowane w ilościach ograniczonych nie przekracza 8 ton na jednostkę transportową.

Rozdział 17.

Naruszenia w przewozie towarów niebezpiecznych

Uczestnik przewozu towarów niebezpiecznych, który narusza obowiązki lub warunki wynikające z przepisów ustawy lub przepisów wiążących Rzeczpospolitą Polską umów międzynarodowych, podlega karze pieniężnej w wysokości od 200 zł do 10 000 zł.

Postępowanie administracyjne w sprawach o nałożenie kary pieniężnej, w zakresie przewozu drogowego prowadzone jest, z zastrzeżeniem przepisów ustawy, na zasadach i w trybie określonym w rozdziale 11 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz.U. z 2022 r. poz. 2201, z późn. zm.).

Kierujący pojazdem, osoba prowadząca inny środek transportu, członek załogi środka transportu lub inna osoba fizyczna wykonująca czynności związane z przewozem towarów niebezpiecznych, która narusza obowiązki lub warunki przewozu towarów niebezpiecznych, podlega grzywnie do 1000 zł.

Orzekanie w tych sprawach następuje w trybie określonym w Kodeksie postępowania w sprawach o wykroczenia.

Załącznik nr 1

Lp.	Wykaz naruszeń obowiązków lub warunków wynikających z przepisów ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych (Dz.U. z 2024 r. poz. 643) lub przepisów wiążących Rzeczpospolitą Polską umów międzynarodowych, w zakresie przewozu drogowego	Wysokość kary w złotych	Nr grupy naruszeń oraz waga naruszeń, wskazane w załączniku I do rozporządzenia 2016/4031) (PN – poważne naruszenie, BPN – bardzo poważne naruszenie,
1.	OCHRONA TOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH		
1.1.	Dopuszczenie do przewozu środkiem transportu przewożącym towary niebezpieczne osoby niebędącej członkiem załogi	500	
1.2.	Dopuszczenie do pozostawienia środka transportu przewożącego towary niebezpieczne bez wymaganego nadzoru lub niewłaściwe jego zaparkowanie	800	9.1.5 PN

2.	DOKUMENTACJA		
2.1.	Niesporządzenie dokumentu przewozowego	1000	
2.2.	Sporządzenie dokumentu przewozowego, w którym nie są zawarte: numer UN lub grupa pakowania (o ile została przyporządkowana) lub prawidłowa nazwa przewozowa towaru niebezpiecznego	500	
2.3.	Sporządzenie dokumentu przewozowego, w którym nie jest zawarta wymagana informacja inna niż wskazana w lp. 2.2	300	
2.4.	Przewóz towaru niebezpiecznego bez dokumentu przewozowego	800	9.1.1 BPN
2.5.	Przewóz towaru niebezpiecznego z dokumentem przewozowym, w którym nie są zawarte: numer UN lub grupa pakowania (o ile została przyporządkowana) lub prawidłowa nazwa przewozowa towaru niebezpiecznego	500	9.1.1 BPN
2.6.	Przewóz towaru niebezpiecznego z dokumentem przewozowym, w którym nie jest zawarta wymagana informacja inna niż wskazana w lp. 2.5	300	9.1.1 BPN
2.7.	Niewyposażenie załogi pojazdu w wymagane instrukcje pisemne	300	9.24 PN
2.8.	Dopuszczenie do przewozu towaru niebezpiecznego kierowcy, który nie uzyskał wymaganego zaświadczenia ADR	2000	9.1.2 BPN
2.9.	Nieuzyskanie wymaganego świadectwa dopuszczenia pojazdu ADR	6000	9.6 BPN
2.10.	Brak w jednostce transportowej w rozumieniu przepisów ADR: 1) świadectwa dopuszczenia pojazdu ADR 2) kopii świadectwa dopuszczenia lub za- twierdzenia wydanych przez właściwą władzę 3) certyfikatu pakowania kontenera lub po- jazdu 4) świadectwa dopuszczenia dla przedziału ładunkowego lub osłony 5) wymaganego dokumentu innego niż wska- zane w pkt 1-4	500 – za każdy brakujący dokument	

2.11.	Wykonywanie załadunku lub rozładunku towaru niebezpiecznego w miejscu publicznym lub na obszarze zabudowanym: 1) bez wymaganego specjalnego zezwolenia właściwej władzy 2) bez wymaganego powiadomienia właściwej władzy	2000 500	
3.	OPERACJE TRANSPORTOWE – SPOSÓB PRZEWOZU		
3.1.	Napełnienie towarem niebezpiecznym, którego przewóz jest zakazany, lub nadanie, załadunek lub przewóz towaru niebezpiecznego, którego przewóz jest zakazany	10 000	9.1 NN
3.2.	Napełnienie towarem niebezpiecznym w sposób niepozwalający na jego identyfikację lub nadanie, załadunek lub przewóz towaru niebezpiecznego w sposób niepozwalający na jego identyfikację	8000	9.3 NN
3.3.	Napełnienie cysterny towarem niebezpiecznym, który nie jest dopuszczony do przewozu w cysternie, lub nadanie lub przewóz towaru niebezpiecznego w cysternie, który nie jest dopuszczony do przewozu w cysternie	6000	9.2 NN
3.4.	Uwolnienie się towaru niebezpiecznego z opakowania, jednostki transportowej w rozumieniu przepisów ADR, cysterny lub kontenera	6000	9.4 BPN
3.5.	Napełnienie cysterny towarami reagującymi ze sobą niebezpiecznie lub przewóz takich towarów umieszczonych w sąsiadujących komorach cysterny	5000	9.2 NN
3.6.	Napełnienie lub przewóz towaru niebezpiecznego z przekroczeniem dopuszczalnego stopnia napełnienia cysterny lub opakowania	5000	9.1.0 BPN
3.7.	Napełnienie cysterny lub przewóz produktów żywnościowych w cysternach używanych do przewozu towarów niebezpiecznych bez zastosowania środków zapobiegających zagrożeniom zdrowia	3000	9.2 NN
3.8.	Wykonywanie przewozu towaru niebezpiecznego w cysternie, która nie jest odpowiednio zamknięta	2000	9.22 PN

3.9.	Nadanie, załadunek lub przewóz towaru niebezpiecznego luzem, który nie jest dopuszczony do przewozu luzem	6000	9.2 NN
3.10.	Nadanie, załadunek lub przewóz towaru niebezpiecznego luzem w kontenerze lub nadozwozie pojazdu niedopuszczonych do przewozu luzem	6000	9.5 BPN
3.11.	Nadanie, załadunek lub przewóz towaru niebezpiecznego luzem w kontenerze niezdatnym do użytku w rozumieniu przepisów ADR	2000	9.5 BPN
3.12.	Nadanie, załadunek lub przewóz towaru niebezpiecznego w sztukach przesyłki w kontenerze niezdatnym do użytku w rozumieniu przepisów ADR	2000	9.21 PN
3.13.	Nadanie, załadunek, pakowanie lub przewóz w sztukach przesyłki towaru niebezpiecznego, który nie jest dopuszczony do takiego przewozu	6000	
3.14.	Zapakowanie, załadunek lub nadanie towaru niebezpiecznego z naruszeniem przepisów dotyczących pakowania razem do sztuki przesyłki	3000	
3.15.	Zapakowanie, nadanie, załadunek lub przewóz towaru niebezpiecznego w niecertyfikowanym opakowaniu	3000	9.2 NN
3.16.	Zapakowanie towaru niebezpiecznego niezgodnie z obowiązującymi instrukcjami dotyczącymi pakowania	2000	
3.17.	Zapakowanie, nadanie, załadunek lub przewóz towaru niebezpiecznego w opakowaniu, które nie jest odpowiednio zamknięte	2000	
3.18.	Nieprzestrzeganie terminów badań okresowych lub okresów użytkowania opakowań	2000	
3.19.	Zapakowanie, nadanie, załadunek lub przewóz towaru niebezpiecznego w opakowaniu uszkodzonym lub opakowaniu z pozostałościami towaru niebezpiecznego na jego zewnętrznej powierzchni	1500	9.20 PN
3.20.	Stworzenie bezpośredniego zagrożenia dla ludzi lub środowiska przez załadunek lub napełnienie towarem niebezpiecznym nieodpowiedniego środka transportu, cysterny lub kontenera lub przewóz towaru niebezpiecznego nieodpowiednim do takiego przewozu środkiem transportu, cysterną lub kontenerem	6000	9.7 BPN

3.21.	Przekroczenie wartości granicznych wskaźnika transportowego lub wskaźnika bezpieczeństwa krytycznościowego w przypadku przewozu towarów niebezpiecznych klasy 7	5000	9.2 NN
3.22.	Naruszenie zasad przewozu na warunkach używania wyłącznego w przypadku towarów niebezpiecznych klasy 7	3000	9.2 NN
3.23.	Nadanie, załadunek lub przewóz towaru niebezpiecznego z naruszeniem przepisów dotyczących zakazu ładowania razem	3000	9.9 BPN
3.24.	Nadanie, załadunek lub przewóz towaru niebezpiecznego w ilości przekraczającej dopuszczalne limity na jednostkę transportową w rozumieniu przepisów ADR	2000	9.1.0 BPN
3.25.	Załadunek, napełnienie lub przewóz towaru niebezpiecznego nieodpowiednim do takiego przewozu środkiem transportu, cysterną lub kontenerem	2000	9.1.7 PN
3.26.	Przewóz środkiem transportu zanieczyszczonym towarem niebezpiecznym	1500	
3.27.	Załadunek lub przewóz towaru niebezpiecznego z naruszeniem przepisów dotyczących rozmieszczania i mocowania ładunków	1000	9.8 BPN
3.28.	Używanie ognia lub nieosłoniętego płomienia w pojeździe przewożącym towary niebezpieczne klasy 1, a także w jego pobliżu oraz podczas załadunku lub rozładunku tych towarów	1000	9.1.3 BPN
4.	OZNAKOWANIE		
4.1.	Przewóz towaru niebezpiecznego nieoznakowanym pojazdem (brak wymaganych tablic, nalepek, znaków i napisów)	2000	9.23 PN
4.2.	Zapakowanie, nadanie, załadunek lub przewóz towaru niebezpiecznego bez wymaganego oznakowania sztuk przesyłki lub opakowania zbiorczego albo w nieprawidłowo oznakowanych sztukach przesyłki lub opakowaniach zbiorczych – dla każdego numeru UN	800	

4.3.	Nadanie, napełnienie, załadunek lub przewóz towaru niebezpiecznego nieprawidłowo oznakowanym środkiem transportu, w cysternie, pojeździe-baterii, kontenerze	500	9.23 PN
4.4.	Przewóz towaru niebezpiecznego z oznakowaniem, które nie odpowiada wymiarom lub wymaganiom określonym w przepisach ADR	200	
4.5.	Nieuzasadnione oznakowanie środka transportu tablicami barwy pomarańczowej lub nalepkami ostrzegawczymi	500	9.23 PN
5.	WYPOSAŻENIE		
5.1.	Niewyposażenie jednostki transportowej w rozumieniu przepisów ADR przewożącej towary niebezpieczne w wymagane wyposażenie ochronne lub awaryjne określone w przepisach ADR lub pisemnych instrukcjach	200 – za każdy brakujący element	9.1.9 PN
5.2.	Niewyposażenie jednostki transportowej w rozumieniu przepisów ADR przewożącej towary niebezpieczne w wymagane gaśnice lub wyposażenie tej jednostki w gaśnice nie spełniające warunków określonych w przepisach ADR	500	9.1.8 PN
6.	INNE NARUSZENIA		
6.1.	Nadanie towaru niebezpiecznego nieprawidłowo sklasyfikowanego	6000	
6.2.	Niewyznaczenie przez uczestnika przewozu towarów niebezpiecznych doradcy do spraw bezpieczeństwa przewozu towarów niebezpiecznych	5000	
6.3.	Nieprzesłanie w ustawowo określonym terminie rocznego sprawozdania z działalności uczestnika przewozu towarów niebezpiecznych, jeżeli od ustawowo określonego terminu do dnia przesłania sprawozdania:		
	1) nie upłynęło 14 dni	200	
	2) upłynęło co najmniej 14 dni	2000	
	3) upłynęły co najmniej 3 miesiące	5000	
6.4.	Nieprzeszkolenie osób wykonujących czynności związane z przewozem towaru niebezpiecznego, zatrudnionych przez uczestnika przewozu towarów niebezpiecznych lub wykonujących te czynności na jego rzecz	2000	
6.5.	Niesporządzenie albo sporządzenie niezgodnie z wymaganiami planu ochrony	5000	

6.6.	Niepowiadomienie przez uczestnika przewo- zu towarów niebezpiecznych, w przypadku zaistnienia wypadku lub awarii, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecz- nych, jednostki ochrony przeciwpożarowej lub centrum powiadamiania ratunkowego	1000	
6.7.	Wykonywanie przewozu pojazdem wyposa- żonym w zbiornik lub zbiorniki paliwa		
6.8.	Wykonywanie przewozu drogowego towa- rów niebezpiecznych zespołem pojazdów składającym się z więcej niż jednej naczepy lub przyczepy	1500	9.1.6 PN
6.9.	Wykonywanie przewozu towaru niebezpiecz- nego pojazdem nieodpowiadającym warun- kom określonym w części 9 ADR	2000	

Kontrolę przewozu towarów niebezpiecznych funkcjonariusze Policji przeprowadzają na drogach i parkingach. Polega ona na sprawdzeniu zgodności wykonywanego przewozu towarów niebezpiecznych z wymaganiami określonymi w ADR. Sprawdzenie stanu technicznego naczyń, opakowań, urządzeń transportowych służących do przewozu towarów niebezpiecznych, stanu technicznego środka transportu użytego do przewozu, jego oznakowania i wyposażenia oraz dokumentów wymaganych przy przewozie towarów niebezpiecznych, w szczególności zaświadczenia ADR.

Kontrolując funkcjonariusze są obowiązani podczas każdej kontroli wypełnić listę kontrolną oraz sporządzić protokół kontroli. Lista kontrolna i protokół kontroli są sporządzane w dwóch egzemplarzach, z czego jeden egzemplarz jest przekazywany kontrolowanemu a drugi egzemplarz zachowują osoby przeprowadzające kontrolę. Egzemplarz ten przechowywany jest przez okres 5 lat od dnia sporządzenia protokołu.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości związanych z przewozem drogowym towarów niebezpiecznych, mających wpływ na bezpieczeństwo tego przewozu, osoba przeprowadzająca kontrolę podejmuje czynności zmierzające do usunięcia środka transportu wraz z ładunkiem i zdeponowania go w miejscu postojowym umożliwiającym bezpieczne jego pozostawienie na koszt właściciela lub posiadacza środka transportu.

Bibliografia

- ADR 2025 Umowa dotycząca międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych.
- Ustawa o przewozie towarów niebezpiecznych z dnia 19 sierpnia 2011 r. (Dz.U. z 2024 r. poz. 643).
- Państwowa Inspekcja Pracy, *Transport ADR*, Wydanie 1/2020.
- Świderek N., *Podręcznik KURS ADR 2025-2027*, e-kierowca, Szczecin 2025.
- <https://inpart24.com/pl/resources/article/72/czym-sa-opakowania-adr-jak-pakowac-materialy-niebezpieczne>
- <https://www.ppoz.pl/czytelnia/ratownictwo-i-ochrona-ludnosci/Towary-niebezpieczne-w-transportie-drogowym/idn:924>
- <https://adrpartner.pl/blog/oznakowanie-pojazdow-adr/>
- <https://warsztat.pl/artykuly/przewoz-towarow-niebezpiecznych-cz-1-dodatkowe-badanie-techniczne-pojazdow,68506,bm9uZSE2ODUwNiEhbm93b2N6ZXNu-eXdhcnN6dGF0LnBsL2FydHlrdWx5L29zdGF0bmkvb2xlamUvNjU>

Źródła rycin:

- ADR 2025 Umowa dotycząca międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych
- <https://sklep.greenservice.pl/pl/100-paletopojemniki-certyfikat-un>
- Państwowa Inspekcja Pracy. *Transport ADR* Wydanie 1/2020
- <https://360ecopackaging.com/producto/skrzynka-sklejka-specjalizacja-towar-niebezpieczny/?lang=pl>
- <https://www.plastech.pl/oferty-b2b/Pojemniki-UN-Adr-do-transportu-materialow-niebezpiecznych-23213>
- <https://grube.pl/p/magazyn-materialow-niebezpiecznych-z-wentylacja-krzyzowa/P16-090/>
- <https://kuzeybigbag.com/un-big-bag>
- <https://www.bionovo.pl/p/bezpieczne-woreczki-transportowe-docucare-med/>
- <https://adrpartner.pl/blog/oznakowanie-pojazdow-adr/>
- <https://www.ceneo.pl/84476794>
- <https://warsztat.pl/artykuly/przewoz-towarow-niebezpiecznych-cz-1-dodatkowe-badanie-techniczne-pojazdow,68506,bm9uZSE2ODUwNiEhbm93b2N6ZXNu-eXdhcnN6dGF0LnBsL2FydHlrdWx5L29zdGF0bmkvb2xlamUvNjU#:~:text=%2D%20pojazd%20przeznaczony%20do%20przewozu%20gaz%C3%B3w%20>

palnych, o pojemności 90 m³ i więcej

- <https://www.samat.com/en/news/better-tracking-for-our-tank-containers/>
- <https://pl.cimc-enric.com/high-definition-gas-storage-tank-electronic-gas-container-megc-enric-3-product/>
- <https://www.ppoz.pl/czytelnia/ratownictwo-i-ochrona-ludnosci/Towary-niebezpieczne-w-transporte-drogowym/idn:924>
- <https://adrpartner.pl/blog/oznakowanie-pojazdow-adr/>

Zakład Prewencji i Ruchu Drogowego

asp. szt. Andrzej Byrski
asp. szt. Łukasz Rybiński
st. asp. Paweł Bartusek
mł. asp. Paweł Jasinowski

Szkoła Policji w Katowicach
ul. gen. Jankego 276
40-684 Katowice-Piotrowice
www.katowice.szkolapolicji.gov.pl

